

Verkiezingsprogramma KOMPAS Maashorst
Gemeenteraadsverkiezingen 18 maart 2026 gemeente Maashorst

KOMPAS

maashorst

Jouw Horizon.
Onze koers.

Inhoudsopgave

INLEIDING	1
HOOFDSTUK 1 — DORPEN EN WIJKEN DIE LEVEN	2
HOOFDSTUK 2 — THUIS IN MAASHORST (WONEN)	9
HOOFDSTUK 3 — VOOR JONG EN OUD, VOOR ELKAAR	15
HOOFDSTUK 4 — STERKE ECONOMIE IN ONZE REGIO	20
HOOFDSTUK 5 — GEZOND & GROEN LEVEN	28
HOOFDSTUK 6 — GOED BESTUUR & DUIDELIJKE REGELS	36
HOOFDSTUK 7 - FINANCIIEEL KOMPAS; HOE HOUDEN WE MAASHORST STERK EN BETAALBAAR	42

Inleiding

Dit verkiezingsprogramma van KOMPAS Maashorst is geen document dat achter een bureau is bedacht. Het is het resultaat van luisteren, ophalen, doorvragen en samen richting bepalen. De basis ligt in de gesprekken die we hebben gevoerd met inwoners in álle dorpen en wijken van Maashorst. Tijdens onze dorpsessies zijn we letterlijk de kernen ingegaan. Daar hebben inwoners hun zorgen gedeeld, hun ideeën aangedragen en hun verwachtingen uitgesproken over hun eigen dorp én over Maashorst als geheel.

Die gesprekken leverden waardevolle inzichten op over wat goed gaat en wat beter kan. Over leefbaarheid, wonen, zorg, economie, groen, bestuur en samenleven. Maar vooral ook over wat mensen belangrijk vinden voor de toekomst van hun dorp. De kracht van Maashorst zit in die verschillen tussen dorpen en wijken en in wat hen verbindt. Dat besef loopt als een rode draad door dit programma.

Naast de inbreng van inwoners is dit verkiezingsprogramma ook samen met onze leden tot stand gekomen. In meerdere werksessies hebben we met elkaar gediscussieerd, opvattingen aangescherpt en keuzes gemaakt. Daarbij zijn de opbrengsten uit de dorpsessies steeds het vertrekpunt geweest. Niet alles kan en niet alles kan tegelijk. Dit programma laat zien waar KOMPAS Maashorst voor kiest, welke koers wij varen en waarom.

De zeven hoofdstukken vormen samen één geheel. Ze zijn opgebouwd vanuit dezelfde uitgangspunten en geschreven in één lijn: menselijk, nuchter en toekomstgericht. We kijken daarbij nadrukkelijk verder dan de komende raadsperiode. In elk hoofdstuk is ook een doorkijk naar 2050 opgenomen. Want de keuzes die we nu maken, bepalen hoe Maashorst er over 10, 20 of 25 jaar uitziet.

Tijdens de Algemene Ledenvergadering van 5 januari hebben de leden van KOMPAS Maashorst dit verkiezingsprogramma vastgesteld. Daarmee is het een programma van en voor de gemeenschap: geworteld in de dorpen, gedragen door onze leden en gericht op de toekomst.

Dit programma is ons kompas voor de keuzes die we maken, voor de manier waarop we besturen en voor de koers die we samen willen varen.

Jouw horizon, onze koers!

HOOFDSTUK 1 – DORPEN EN WIJKEN DIE LEVEN

Dorpen en wijken zijn zoveel méér dan stenen; het zijn gemeenschappen en vormen het hart van Maashorst. Het zijn plekken waar mensen elkaar kennen, waar verenigingen het sociale leven dragen en waar je je thuis voelt. Die leefbaarheid ontstaat niet vanzelf. Ze vraagt om aandacht, om keuzes en om bestuur dat begrijpt wat er speelt in het dorp en de wijk.

KOMPAS Maashorst kiest er bewust voor om dorpen en wijken centraal te stellen. Niet omdat alles overal hetzelfde moet zijn, maar juist omdat elk dorp en elke wijk zijn eigen karakter, kracht en uitdagingen heeft. Wij geloven dat beleid een middel is, geen doel. Als regels of plannen het dorpsleven in de weg zitten, dan moeten ze waar mogelijk worden aangepast. De praktijk in het dorp is voor ons leidend.

Leefbare dorpen vragen om te investeren in ontmoeting. Dorpshuizen, wijkcentra, sportparken en pleinen zijn geen luxe maar basisvoorzieningen voor een sterke gemeenschap. Tegelijk vraagt leefbaarheid om een openbare ruimte die uitnodigt: groen, veilig en op menselijke schaal ingericht. Niet de auto of het systeem staat voorop, maar de inwoner.

Plaatsen waar mensen elkaar zien, waar kinderen buitenspelen, waar verenigingen het hart van de samenleving vormen en waar je je thuis voelt. Tijdens de dorpsessies klonk overal dezelfde boodschap: zorg dat onze dorpen levendig blijven, veilig, groen, uitnodigend en verbonden.

Inwoners willen sterke ontmoetingsplekken, goede voorzieningen dichtbij, veilige routes, aantrekkelijke centra en een leefomgeving waar ruimte is voor ontspanning én verbinding. Vanuit al die wensen ontstaat een helder beeld: een dorp leeft wanneer mensen elkaar kunnen ontmoeten, wanneer de omgeving uitnodigt, en wanneer voorzieningen passen bij het dagelijks leven.

De vitaliteit van onze centra staat onder druk; economisch, ecologisch en sociaal maatschappelijk. KOMPAS wil een specifieke portefeuille centrumontwikkeling om dit probleem aan te pakken.

KOMPAS kiest voor dorpen die toekomst hebben, dorpen die floreren omdat ze gebouwd zijn op gemeenschap, kwaliteit en menselijke maat.

Op de korte termijn (2026–2030) betekent dit dat we bestaande kwaliteiten versterken. We investeren in plekken waar mensen elkaar ontmoeten, we verbeteren veiligheid en bereikbaarheid en we ondersteunen verenigingen die het sociale fundament vormen. Daarbij maken we keuzes: niet alles kan tegelijk en niet elke ontwikkeling past overal.

Op de lange termijn kijken we richting 2050. Dan willen we dorpen die vitaal zijn gebleven, waar jong en oud elkaar blijven ontmoeten en waar de identiteit van elk dorp zichtbaar is. Door nu bewust koers te kiezen, voorkomen we dat leefbaarheid langzaam weglekt. KOMPAS Maashorst kiest voor dorpen die blijven leven.

Sterke dorpsharten waar mensen elkaar vinden

Een levendig dorp of wijk begint bij een plek waar mensen elkaar vanzelf ontmoeten. Dorpshuizen, sportcomplexen en culturele plekken vormen het kloppend hart van de gemeenschap. Het zijn plaatsen waar jong en oud samenkomen, waar verenigingen kunnen groeien en waar nieuwe initiatieven kunnen ontstaan. KOMPAS staat voor dorpsharten die warm, toegankelijk en uitnodigend zijn en voor plekken waar iedereen zich welkom voelt.

- Dorpshuizen en Multi Functionele Accommodaties (MFA's) zijn het kloppend hart van een dorp of wijk. Daarom gaan we samen met de gebruikers kijken naar hoe we de activiteiten kunnen uitbreiden en openingstijden kunnen verruimen, zoals in het weekend. We zorgen voor een uitnodigende en levendige uitstraling, passend bij de omvang van het dorp of de wijk.
- Dorpshuis Zeeland kampt met ruimtegebrek. We gaan samen met het dorpshuis en de gemeenschap kijken hoe we dat kunnen oplossen.
- We gaan met dorpshuizen/MFA's en verenigingen in gesprek om ontmoeting, sport, cultuur en zorg beter samen te brengen op één toekomstbestendige plek.
- We investeren in opleidingen en cursussen voor besturen en vrijwilligers zodat zij nog beter in staat zijn om de dorpshuizen als ontmoetingsplek te laten floreren. We zien vrijwilligers nadrukkelijk niet als professionals, maar altijd als inwoners die wat willen betekenen voor de gemeenschap.
- Gemeente en inwoners trekken samen op om de dorpshuizen/MFA's blijvend aan te laten sluiten op de behoeften die in een dorp of wijk leven.
- Uden Zuid is met haar grootte een dorp op zich geworden. Daarom gaan we een MFA op Uden Zuid ontwikkelen.
- We gaan onderzoeken of het Retraitehuis in Uden een ontmoetingsplek kan worden voor de (nieuw te ontwikkelen) buurt.
- Op het Oventje is geen centrale ontmoetingsplek voor haar inwoners. We gaan onderzoeken of de voormalige school hieraan zou kunnen bijdragen. Daarbij betrekken we nadrukkelijk voetbalvereniging VCO met haar belangrijke functie voor het Oventje.
- We gedogen het maatschappelijk gebruik van leegstaand maatschappelijk vastgoed als het bijdraagt aan een permanente bestemming of gewenste ontwikkeling.
- Kerken komen steeds vaker leeg te staan. We gaan per dorp bekijken hoe we leegstaande kerken een andere invulling kunnen geven. Dit doen we uiteraard samen met de vertegenwoordigers vanuit de parochie/bisdom en maken daarbij gebruik van de creativiteit van inwonersinitiatieven en de markt.

Voorzieningen dichtbij, voor iedereen in het dorp

Voorzieningen bepalen de leefbaarheid van een dorp. Een plek om boodschappen te doen, een school, een huisarts, sportvoorzieningen en een groene ontmoetingsplaats, ze zorgen ervoor dat mensen in hun eigen dorp kunnen blijven wonen en meedoen. KOMPAS kiest voor sterke basisvoorzieningen in elke kern, zodat dorpen niet alleen leefbaar zijn, maar kunnen blijven.

In alle dorpen van Maashorst klinkt een duidelijke oproep: houd de basisvoorzieningen dichtbij en bereikbaar. Een supermarkt, school, huisarts, zorgpunt en ontmoetingsplek zijn geen luxe. Het zijn voorwaarden om prettig te kunnen wonen, voor jong en oud.

In kleinere kernen, zoals Reek en Odiliapeel, staat die basis onder druk. In grotere kernen zoals Uden gaat het juist om bereikbaarheid, kwaliteit en aanvullende voorzieningen die mensen aantrekken en verbinden. Inwoners zien voorzieningen bovendien steeds meer in samenhang: zorg, ontmoeting, welzijn en bereikbaarheid horen bij elkaar.

Goede voorzieningen maken dorpen leefbaar én toekomstbestendig. Ze zorgen ervoor dat jongeren niet wegtrekken, ouderen zelfstandig kunnen blijven wonen en mensen elkaar blijven ontmoeten. Daarom vraagt dit om een actieve rol van de gemeente: niet afwachten tot iets verdwijnt, maar vooruitdenken, ondersteunen en verbinden.

KOMPAS kiest ervoor om voorzieningen niet afzonderlijk te benaderen maar als een netwerk van basisvoorzieningen, afgestemd op de schaal en behoefte van elk dorp. Bereikbaarheid, met name op de fiets en het openbaar vervoer, is daarbij van belang. Een voorziening heeft immers pas waarde als het bereikbaar en toegankelijk is. .

- Basisvoorzieningen, zoals een supermarkt, school of huisarts willen we behouden voor onze dorpen. Staat dit onder druk dan nemen we actie als gemeente. We durven daarbij 'out of the box' te denken zoals het strategisch verwerven van vastgoed.
- Wij willen de supermarkten in Reek en Odiliapeel behouden en het mogelijk maken dat zij zich permanent kunnen vestigen in de dorpen.
- Het oude gemeentehuis in Zeeland willen we gaan herbestemmen. Wij zijn er voorstander van om er in ieder geval een centraal 'gezondheidscentrum' te realiseren.
- We organiseren voorzieningen in samenhang met elkaar. Daarbij zien we woonzorgcirkels als een basis waarbinnen en van waaruit informele en professionele zorg samenkomen.
- Openbare toiletvoorzieningen zijn met name in Uden centrum belangrijk. Wij willen dit uitbreiden en ook beter zichtbaar maken. Hierbij werken we samen met de centrumondernemers die baat hebben bij een gastvrij centrum met goede (toilet)voorzieningen.
- Om fietsgebruik te stimuleren willen we een inpandige bewaakte fietsenstalling creëren in het centrum van Uden.

- Goede bereikbaarheid van dorpen is belangrijk voor de leefbaarheid. Zeker voor mensen die geen auto (willen) hebben. We zetten daarom in op betrouwbaar openbaar vervoer en willen deelfietsen naar onze gemeente halen.
- De gemeente wacht niet af totdat voorzieningen verdwenen zijn, maar kijkt actief en tijdig mee naar vernieuwingen om voorzieningen te behouden voor een dorp.

Openbare ruimte die uitnodigt om te spelen, bewegen en ontmoeten

Inwoners van Maashorst geven duidelijk aan dat de openbare ruimte meer kan zijn dan doorgangsgebied. Parken, pleinen en speelplekken zijn plekken waar inwoners elkaar ontmoeten, waar jongeren hun energie kwijt kunnen en waar cultuur en identiteit zichtbaar worden.

In verschillende dorpen leeft de wens voor meer en betere plekken om te bewegen en te verblijven: speeltuinen, beweegparken, skatebanen, pumtracks en speelbossen die geschikt zijn voor jong én oud. Niet strak gereguleerd, maar uitnodigend, stoer en veelzijdig. Ook “hangen” hoort daarbij, jongeren moeten ruimte hebben om samen te komen zonder meteen als overlast te worden gezien. Buitenspelen is de basis voor goed opgroeien. Voor kind, ouder en ouderen.

Tegelijk benoemen inwoners het belang van cultuur, tradities en kunst in de openbare ruimte. Carnaval, lokale evenementen, kunst en het landschap dragen bij aan de eigen identiteit van dorpen en wijken. Ze maken dat een plek niet alleen functioneert, maar ook voelt als “van ons”.

KOMPAS ziet de openbare ruimte als een plek waar gezondheid, ontmoeting en identiteit samenkomen. Door spelen, bewegen, cultuur en groen slim te combineren ontstaan plekken die leven, elke dag opnieuw.

- Spelen en bewegen moet voor alle leeftijden beschikbaar zijn, dichtbij huis. We willen een speel- en beweegbeleid op uitnodigende plekken en voor verschillende doelgroepen.
- Speeltuinen passen bij dorp of wijk en hebben een thema (bijv. natuur) dat daarbij past.
- We vergroenen bestaande speeltuinen door bomen aan te planten.
- We maken geld vrij om speelaanleidingen toe te voegen aan bestaande speeltuinen
- We gaan een speel- en beweeg gelegenheid ontwikkelen in de Trentse bossen bij Zeeland, met een verbinding naar het Duitse lijntje.
- In Schaijk geven we medewerking aan het speelinitiatief DAW om een speel- en ontmoetingsgelegenheid te creëren.
- Op het voormalige voetbalveld aan De Scheenen in Reek geven we medewerking aan het initiatief ‘Ravotbos’.

- Samen met Stichting Jeugdbelangen Zeeland kijken we naar de toekomstbestendigheid van het magazijn en verkennen daarbij bredere mogelijkheden op gebruik, openstelling en recreatie.
- We willen plekken in de dorpen creëren om elkaar laagdrempelig te ontmoeten zoals door het plaatsen van extra bankjes.
- Bij vervanging van recreatieve paden gebruiken we halfverharding in plaats van asfalt of beton.
- We creëren een aantrekkelijke wandelroute door de parken van Uden beter aan elkaar te verbinden
- Carnaval, kunst en lokale evenementen versterken de samenhang van een dorp en zijn onderdeel van de identiteit. We durven te investeren in die identiteit.
- We verfraaien de openbare ruimte door ze zo in te richten dat het past bij het karakter van dorp of wijk. Dit doen we o.a. door het aanleggen van groen en het plaatsen van kunstobjecten. Hierbij willen we inwoners actief betrekken.
- Van elke 100 vierkante meter verharding in de openbare ruimte halen we er 15 weg en vervangen haar voor groen.
- We werken samen met onder andere de heemkundekringen om herkenningspunten in de wijken te realiseren om mensen die als gevolg van dementie gedesoriënteerd zijn te laten meedoen in de saamenleving.

Dorpsverkeer dat past bij de schaal van het dorp

Inwoners van Maashorst maken duidelijk dat verkeer in dorpen vooral moet bijdragen aan veiligheid en leefbaarheid. Dorpsstraten zijn geen doorgaande routes waar snelheid centraal staat, maar plekken waar mensen wonen, elkaar ontmoeten en zich veilig moeten kunnen verplaatsen te voet, op de fiets en met de auto.

Uit de dorpsessies blijkt dat knelpunten vaak heel concreet zijn: drukke straten, onlogische oversteken, gevaarlijke fietssituaties of maatregelen die niet passen bij het karakter van het dorp. Inwoners vragen om oplossingen die aansluiten bij de lokale situatie, en niet om standaardoplossingen die elders misschien werken maar hier juist problemen veroorzaken.

KOMPAS kiest daarom voor maatwerk per dorp en per straat. Verkeersveiligheid begint bij goed luisteren naar bewoners, met oog voor alle gebruikers: voetgangers, fietsers, auto's én landbouwverkeer. Daarbij staat de kwetsbare verkeersdeelnemer altijd voorop.

Door verkeer rustiger, overzichtelijker en logischer te organiseren, versterken we niet alleen de veiligheid, maar ook de kwaliteit van de openbare ruimte en het dagelijks leven in onze dorpen.

- Veiligheid gaat vóór snelheid. Straten worden zo ingericht dat het past bij de omgeving. In dorpen en wijken betekent dit rustig rijden, veilige oversteekplaatsen en overzichtelijke straten.

- We willen investeren in een apart veilig fietspad op de Maasdijk tussen Overlangel en Velp nu deze eenmalige kans zich voordoet.
- Er zijn verschillende snelfietsverbindingen om ons heen, zoals tussen Uden en Veghel en Nijmegen en Oss. We willen deze aan laten sluiten bij de rest van onze gemeente. We willen een snelfietsverbinding realiseren van Uden naar Nijmegen.
- We gaan meer straten inrichten als fietsstraat, waarbij de auto te gast is zoals bijvoorbeeld de Heinsbergenstraat te Uden. De wandelaar en fietser staan daarbij centraal.
- We gaan voor betere wandel- en fietsroutes en lossen knelpunten en flessenhalzen per dorp op.
- Per dorp en straat wordt gekeken naar maatwerk bij het inrichten van de straat. Geen standaardoplossingen, maar verkeersmaatregelen die passen bij de lokale schaal en situatie.
- Er moet ruimte blijven voor alle weggebruikers. We houden dan ook oog voor landbouwverkeer, bewoners en bezoekers en komen met slimme oplossingen om eenieder verantwoord deel te laten nemen aan het dorpsverkeer.
- We gaan voor een veilige tweede oversteek in de nieuwe N605 bij Oosterens in Volkel.

Aantrekkelijke dorpscentra die uitnodigen

Het dorpscentrum is het visitekaartje van elke kern. Het is de plek waar mensen elkaar ontmoeten, winkelen, verblijven en hun dorp herkennen. Inwoners geven duidelijk aan dat een centrum schoon, veilig en verzorgd moet zijn om aantrekkelijk te blijven, met ruimte voor groen, ondernemers en ontmoeting.

Uit onze dorpsessies blijkt dat centra soms onder druk staan door leegstand, verloedering of door een inrichting die niet meer past bij hoe mensen het dorp gebruiken. Tegelijk zien inwoners kansen: door samenhangend te kijken naar parkeren, verkeer, groen, voorzieningen en uitstraling kan een centrum weer gaan leven en de eigen identiteit van het dorp versterken.

KOMPAS kiest daarom voor integrale centrumvisies per dorp. Geen losse ingrepen, maar een samenhangende aanpak waarin uitstraling, toegankelijkheid en gebruik centraal staan. Daarbij hoort ook duidelijke aandacht voor onderhoud en handhaving, zodat openbare ruimte niet verloedert en centra prettig en veilig blijven.

Een aantrekkelijk dorpscentrum nodigt uit om te blijven, stimuleert lokaal ondernemerschap en versterkt het gevoel van trots en verbondenheid in het dorp.

- We gaan voor samenhangende centrumaanpak in alle centra van onze gemeente. Het meest urgent zijn de centra van Odiliapeel, Volkel en Zeeland. Hier zijn actieve ingrepen nodig om de leefbaarheid op peil te houden. Voor de overige centra blijven we actief in gesprek met vertegenwoordigers ervan om ervoor te zorgen dat deze bij de tijd blijven.

- We stellen een wethouder centrumontwikkelingen aan om dit op een projectmatige en actieve manier te coördineren.
- Centra moeten passen bij het karakter van het dorp. Dat zie je terug in de inrichting, de informatievoorziening en beleving.
- We richten centra zo in dat het levendige plekken zijn waar mensen graag komen én verblijven.
- De markt in Uden wordt gefaseerd autovrij en we voegen meer groen toe om een parkachtige omgeving te creëren. Daarbij houden we oog voor de ruimtelijke behoeften van de kermis, carnaval en andere evenementen. Ook kijken we naar voldoende parkeergelegenheid aan de rand van het centrum.
- We maken mogelijk om met alle parkeerapps en bankieren-apps digitaal parkeergelden te voldoen.

Toekomst 2050 – Dorpen die leven

In 2050 vormen dorpen de kern van leefkwaliteit. Terwijl veel regio's worstelen met krimp of verstedelijking, kiest Maashorst voor vitale, groene en verbonden dorpen. Dorpsharten zijn bruisende ontmoetingspleinen, centra zijn schaduwrijk en autoluw, en jongeren, ouderen en gezinnen vinden er hun plek.

In 2050:

- heeft elke kern een centrale locatie voor sport, cultuur, zorg en onderwijs;
- zijn centra groen ontworpen om hittestress tegen te gaan;
- hebben jongeren vaste plekken om te spelen en te recreëren;
- voelen ouderen zich thuis in de openbare ruimten
- is de openbare ruimte gericht op verblijf in plaats van verkeer;
- straalt elke kern eigen identiteit en trots uit.

Maashorst 2050 laat zien dat dorpsleven toekomst heeft: warm, gezond, levendig en menselijk.

HOOFDSTUK 2 – THUIS IN MAASHORST (WONEN)

Wonen gaat over meer dan een dak boven je hoofd. Het gaat over je veilig voelen, je burens kennen, groen om je heen hebben en dichtbij voorzieningen wonen. Over een plek waar je jezelf kunt zijn en waar je toekomst ziet. In Maashorst moet iedereen zo'n plek kunnen vinden: jongeren die hun eerste stap willen zetten, gezinnen die ruimte zoeken om te groeien, ouderen die zelfstandig willen blijven wonen en mensen die nieuw zijn in onze gemeente en hier hun leven willen opbouwen.

De woningnood is voelbaar in alle dorpen en wijken. Veel mensen zoeken, wachten en twijfelen. Dat vraagt om tempo, maar ook om zorgvuldigheid. KOMPAS Maashorst kiest niet voor bouwen om het bouwen. Wij kiezen voor goed wonen: woningen die passen bij mensen, bij het dorp én bij het landschap. Dat betekent dat we creatief durven zijn, bestaande regels slimmer toepassen en openstaan voor nieuwe woonvormen die aansluiten bij de echte woonvraag.

Een deel van de woningnood is tijdelijk. We kijken pragmatisch naar het vergunnen van tijdelijke projecten die de piek op de druk kunnen verlagen en stimuleren de doorstroming op de huizenmarkt.

Wonen staat bij ons nooit op zichzelf. Nieuwe woningen hebben invloed op hoe een dorp voelt, hoe groen een wijk is en hoe gezond mensen leven. Daarom moeten woningbouw, natuur, landschap en leefbaarheid hand in hand gaan.

Gebiedsontwikkelingen beginnen wat ons betreft bij de bodem, het water en het groen. Pas daarna kijken we hoe en waar we bouwen. Zo zorgen we voor dorpen en wijken die niet alleen nu prettig zijn, maar dat ook in de toekomst zijn.

Dat vraagt ook om verschillen durven maken. Niet elke kern is hetzelfde. In sommige dorpen past kleinschaligheid het best, terwijl er in Uden juist ruimte is om de hoogte in te gaan. Door daar slimmer en hoger te bouwen, creëren we ruimte voor groen, ontmoeting en natuur. Zo benutten we de ruimte beter en houden we Maashorst open en leefbaar.

Daarnaast willen we bouwen voor de toekomst. Met woningen die energiezuinig zijn, prettig om in te wonen en klaar voor een veranderend klimaat. Gevelgroen, natuurinclusief en duurzaam bouwen zijn voor ons geen extra's, maar logische keuzes. Ze zorgen voor lagere woonlasten, meer comfort en een gezondere leefomgeving.

Uiteindelijk draait wonen om mensen. Iedereen moet een plek kunnen vinden die past bij zijn of haar leven. KOMPAS Maashorst wil bouwen aan buurten waar mensen elkaar ontmoeten, zich thuis voelen en willen blijven. Zo maken we van Maashorst een gemeente waar wonen niet alleen mogelijk is, maar écht goed voelt.

Wonen passend bij het dorp

Elk dorp in Maashorst heeft een eigen ritme, schaal en karakter. Woningbouw moet daar bij aansluiten, is zorgvuldig ingepast in het bestaande dorp. Inwoners geven duidelijk aan dat wonen geen abstracte opgave is, maar iets wat direct raakt aan hun gemeenschap, hun straat en hun leefomgeving.

Uit de dorpsessies blijkt dat de behoefte per kern verschilt. In sommige dorpen ligt de nadruk op kleine, stapsgewijze uitbreiding; in andere op het benutten van bestaande locaties, leegstaande panden of vrijkomende agrarische bebouwing. Wat overal terugkomt: bouwen moet aansluiten bij de lokale vraag en rekening houden met het dorp zoals het nu is.

KOMPAS kiest daarom voor wonen op maat per dorp. We bouwen niet om lijstjes te vullen, maar voor de mensen die hier wonen of hier willen blijven wonen. Door slim gebruik te maken van bestaande locaties, inbreiding en herbestemming blijft het dorp herkenbaar, leefbaar en toekomstbestendig.

- Woningbouw stemmen we af op de lokale vraag en niet op theoretische aantallen. Als er meer behoefte is dan uit de modellen blijkt dan bouwen we meer huizen.
- We bouwen stapsgewijs en dorpsgericht. We ontwikkelen een nieuwbouwplan in fases waarbij we voorkeur hebben voor verkoop aan eigen inwoners.
- Bestaande locaties benutten we op een slimme manier door inbreiding, herontwikkeling van panden en het benutten van leegstaande panden en terreinen.
- Vrijkomende Agrarische Bebouwing (VAB) gaan we praktisch herbestemmen voor wonen, recreatie of natuur, passend bij de omgeving.
- Samenlevingsvormen veranderen; het aantal alleenstaanden neemt sterk toe waardoor er meer behoefte is aan kleinere eengezinswoningen..
- Door de dubbele vergrijzing is er meer behoefte aan woonzorg combinaties waarin jongeren ouderen kunnen ondersteunen en ouderen elkaar ter wille zijn.
- Succesvolle voorbeelden uit andere gemeenten kopiëren we naar Maashorst. Zoals het concept van buurtverbinders die een rol spelen in de verbinding van buurten in ruil voor een reductie van hun woonlasten. Het mes snijdt zo aan twee of zelfs drie kanten: de jongere heeft betaalbare woonruimte; de organisatie heeft extra handjes; en de bewoners worden ondersteund.

Huizen die klaar zijn voor het klimaat van morgen

De woningen van de toekomst zijn duurzaam, energiezuinig en bestand tegen een veranderend klimaat. Inwoners van Maashorst geven aan dat zij prettig willen wonen in een groene omgeving, met woningen die bijdragen aan comfort, gezondheid en lage energielasten. Duurzaam bouwen is daarmee geen idealisme, maar een praktische noodzaak richting 2050.

Uit de dorpsessies blijkt dat inwoners kansen zien in slim en toekomstgericht bouwen: passieve bouwmethoden, gebruik van natuurlijke (bouw)materialen, energiezuinige woningen en een groene inpassing van gebouwen in de wijk. Groen wordt hierbij niet los gezien van wonen, maar als integraal onderdeel van het ontwerp. Wonen in het groen draagt bij aan verkoeling, wateropvang en een gezondere leefomgeving.

- Bij nieuwbouw zetten we vol in op passief bouwen (nauwelijks actieve verwarming/koeling nodig), natuurinclusief, klimaatrobust, biobased en energiepositief (een gebouw wekt meer op dan het verbruikt)
- Woonwijken zijn zelfvoorzienend; energieopwek, opslag en gebruik in de wijk zelf. Hierdoor is er een minimale belasting van het overbelaste energienetwerk nodig.
- Met de netbeheerder blijven we actief in overleg als regio om de beperkte energie die beschikbaar is wegens netcongestie eerlijk te verdelen.
- We gaan bestaande wijken klimaatrobust inrichten waarbij het toevoegen van groen een prioriteit is om zo hittestress en wateroverlast zoveel als mogelijk te voorkomen.
- Voor nieuwbouw en bestaande wijken werken we toe naar de uitgangspunten van 3-30-300 (3 bomen te zien vanuit elke woning, minimaal 30% groen in een woonwijk en binnen 300 meter toegang tot een kwalitatief groen plek).
- De biodiversiteit staat ook in onze wijken onder druk. We gaan dan ook actief verblijfs- en nestruimten creëren voor gebouwafhankelijke dieren (zoals vleermuizen) en (bestuivende) insecten.

Eigen inwoners een eerlijke kans

Eigen inwoners van Maashorst geven duidelijk aan dat zij hun dorpen levendig en herkenbaar willen houden. Dat betekent ruimte voor jonge mensen om hier te blijven wonen en voor ouderen om in hun vertrouwde omgeving oud te worden. Wonen is daarmee niet alleen een individuele keuze, maar ook een kwestie van gemeenschapskracht.

Uit de dorpsessies blijkt de frustratie dat woningen soms terechtkomen bij mensen van buiten de gemeente, terwijl eigen jongeren noodgedwongen vertrekken en ouderen geen passende plek vinden. Inwoners ervaren dit als oneerlijk en als een risico voor de samenhang in het dorp. Zij vragen om beleid dat dorpsgemeenschappen versterkt in plaats van uitholt.

KOMPAS kiest daarom voor een eerlijke en transparante woonverdeling, waarin eigen inwoners daadwerkelijk een betere positie krijgen bij huur en koop. Niet om anderen uit te sluiten, maar om te zorgen dat dorpen hun eigen mensen kunnen vasthouden en doorgeven aan de volgende generatie.

- We gaan actief CPO-projecten (Collectief Particulier Opdrachtgeverschap), opgezet door eigen inwoners, ondersteunen en geven we standaard een plek bij nieuwe gebiedsontwikkelingen. Zo zorgen we ervoor dat er meer huizen voor onze eigen inwoners beschikbaar blijven.

- We houden ons aan de afspraken uit de regionale woondeal waarin minstens 30% van de nieuwbouwwoningen in een nieuwe wijk bestaat uit sociale huurwoningen. We maken afspraken met de wooncorporaties om hierbij eigen inwoners voorrang te geven.
- We onderzoeken of het voor Maashorst interessant is om een voorrangregeling voor lokale woningzoekenden op te zetten.

Regie en versnelling om echt vooruit te komen

Inwoners van Maashorst vragen om duidelijkheid, tempo en een gemeente die keuzes durft te maken. Woningbouw en herontwikkeling komen te vaak traag of helemaal niet van de grond door ingewikkelde regels, versnipperde verantwoordelijkheden en gebrek aan regie. Wie echt vooruit wil, moet sturen.

Uit de dorpsessies blijkt een sterke roep om meer gemeentelijke regie: een duidelijke lange termijnvisie, actief grondbeleid en soepelere procedures. Inwoners zien kansen in het beter benutten van bestaande ruimte, het aanpakken van leegstand en het pragmatisch omgaan met regels zonder de kwaliteit van het dorp uit het oog te verliezen.

KOMPAS kiest daarom voor een gemeente die richting geeft en mogelijk maakt. Dat betekent actief sturen op woningbouw, ruimte geven aan goede initiatieven en regels inzetten als hulpmiddel in plaats van belemmering. Door heldere keuzes en een gelijk speelveld ontstaat versnelling zonder willekeur.

- De gemeente neemt een actieve regierol met een duidelijke lange termijn planning en een nog actiever grondbeleid. Dit doen we door bijvoorbeeld leegstaande panden aan te kopen.
- We gaan voor minder belemmerende regels en soepelere procedures. Hiervoor gaan we bestaande regels en procedures in kaart brengen en schrappen we onnodige regels. We noemen dit KOERS; Kritisch Opruimen van Eisen en Regels voor de Samenleving.
- Bestaande ruimte benutten we slimmer; optoppen (verdieping erbij) en herontwikkeling van bestaand vastgoed zijn daar voorbeelden van.
- Leegstaande en verpauperde panden pikken we niet meer. We gaan voor leegstandsbelasting en ontwikkelverplichting, zodat we de rotte kiezen uit onze dorpen kunnen trekken.
- Locatie Ambianz Zeeland ontwikkelen we proactief en we zoeken ruimte voor groen, wonen en uitbreiding Dorpshuis Zeeland
- Leegstaand gemeentelijk vastgoed, zoals het raadhuis in Schaijk, het gemeentehuis in Zeeland en de school op 't Oventje willen we samen met inwoners inzetten voor herbestemming naar wonen.

Wonen voor elke levensfase

De manier waarop we wonen verandert. Inwoners van Maashorst geven aan dat zij langer zelfstandig willen blijven wonen, zorg en mantelzorg dichtbij willen organiseren en vaker willen samenleven in kleine, overzichtelijke gemeenschappen. Dat vraagt om woonvormen die meebewegen met het leven.

Uit de dorpsinput blijkt een brede wens om te experimenteren met nieuwe woonvormen: hofjes, intergenerationeel wonen, knarrenhofjes, mantelzorgwoningen en collectieve woonprojecten. Inwoners zien deze vormen niet alleen als oplossing voor wonen, maar ook als manier om sociale samenhang te versterken en eenzaamheid te voorkomen.

Een gezonde woningmarkt staat of valt met goede doorstroming. Inwoners van Maashorst geven aan dat vastgelopen woonketens zorgen voor druk: ouderen blijven noodgedwongen in te grote woningen, starters vinden geen plek en gezinnen wachten te lang op passend woonaanbod. Doorstroming is daarmee geen technisch vraagstuk, maar een voorwaarde voor vitale dorpen.

KOMPAS kiest daarom voor ruimte om te pionieren en voor beleid dat doorstroming actief stimuleert. Door regels te vereenvoudigen en bestaande bebouwing slimmer te benutten, kunnen nieuwe woonvormen ontstaan die passen bij de schaal en cultuur van het dorp. Niet grootschalig en anoniem, maar kleinschalig, menselijk en verbonden. Nieuwe woonvormen bieden de kans om wonen, zorg en gemeenschap dicht bij elkaar te brengen, en zo onze dorpen toekomstbestendig te maken.

- Wonen moet meebewegen met het leven. Wij willen dan ook ruimte maken voor woonhofjes, intergenerationeel wonen (jong en oud wonen samen) en collectieve woonvormen.
- We experimenteren en leren van nieuwe woonconcepten en deze geven we actief ruimte via pilots en sociale proeftuinen.
- We zetten in op het vereenvoudigen van woning- en perceelsplitsing.
- Generatiewonen op eigen perceel gaan we bevorderen. Hierbij kunnen inwoners die een sociale relatie met elkaar hebben gebruik maken van veelal grote percelen in de dorpen om een (tijdelijke) woning te plaatsen.
- Het beleid voor (pre)Mantelzorgwoningen zegt nu nog dat na overlijden de woning moet worden verwijderd. Wij gaan onderzoeken of het mogelijk is om deze woningen in te zetten voor generatiewonen.
- Je vertrouwde eigen (grote) woning verlaten waar je als oudere tientallen jaren gewoond hebt, is niet makkelijk. Er is een emotionele binding met je eigen (t)huis. We gaan ouderen actief begeleiden met deze grote overgang naar een kleinere woning via een Verhuiscoach
- In elk dorp moet met prioriteit plek gezocht worden voor de combinatie zorg en wonen

Toekomst 2050 – Thuis in Maashorst

In 2050 is Maashorst een gemeente waar mensen zich écht thuis voelen in hun dorp, hun wijk en in elkaars nabijheid. Dorpen zijn niet verstopt geraakt door woningdruk, verkeer of verstening, maar juist versterkt door bewuste keuzes, zorgvuldige groei en sterke gemeenschappen. Wonen, ontmoeten, bewegen en groen vormen één samenhangend geheel.

Dorpscentra zijn weer het kloppend hart van de kern: aantrekkelijk, groen en levendig. Ontmoetingsplekken bruisen, voorzieningen zijn bereikbaar en openbare ruimte nodigt uit om buiten te zijn. Groene straten en veilige routes verbinden wijken en dorpen, waardoor lopen en fietsen vanzelfsprekend zijn geworden. Verkeer past bij de schaal van het dorp: rustig, overzichtelijk en veilig.

Wonen sluit aan bij het leven van mensen. Jongeren vinden hier hun eerste plek, gezinnen kunnen doorgroeien en ouderen blijven onderdeel van hun gemeenschap. Nieuwe woonvormen, zoals hofjes, generatiewijken en collectieve woonprojecten, zijn normaal geworden. Doorstroming werkt logisch: woningen worden beter benut en dorpen blijven vitaal.

Maashorst in 2050 laat zien dat bouwen met visie verder gaat dan stenen stapelen. Het is bouwen aan verbondenheid, leefkwaliteit en toekomstkracht met ruimte voor verschillen tussen dorpen, maar met één gezamenlijke koers: samen leven, samen vooruit.

In 2050 betekent dat:

- Elk dorp heeft een herkenbare identiteit, met aantrekkelijke centra, ontmoetingsplekken en voorzieningen dichtbij.
- Generatiewijken, hofjes, zorgcoöperaties en zorgclusters zijn vanzelfsprekend onderdeel van het dorp.
- Groene straten, veilige routes en klimaatbestendige woningen vormen de basis van leefkwaliteit.

HOOFDSTUK 3 – VOOR JONG EN OUD, VOOR ELKAAR

Een dorp leeft wanneer mensen naar elkaar omkijken. Dat is misschien wel de grootste kracht van Maashorst: het vanzelfsprekende gevoel dat je er niet alleen voor staat. Tijdens de dorpsessies werd dat keer op keer bevestigd. Inwoners spraken over verbondenheid, over zorg die dichtbij moet blijven, over jongeren die ruimte en begeleiding nodig hebben, en over ouderen die waardig en zelfstandig willen blijven wonen.

Maar er klonken ook zorgen: mantelzorgers die overbelast raken, jongeren die geen plek hebben om samen te komen, ouderen die te ver van voorzieningen wonen, en inwoners die moeite hebben de weg naar ondersteuning te vinden. Tegelijkertijd was er overal energie: inwoners willen samenwerken, meedenken en elkaar helpen als de gemeente ze daartoe uitnodigt.

KOMPAS Maashorst gelooft dat zorg en welzijn beginnen bij nabijheid. Niet alles hoeft groter of ingewikkelder, maar wel menselijker en duidelijker. Jongeren moeten ruimte krijgen om zich te ontwikkelen en elkaar te ontmoeten. Ouderen moeten waardig en zelfstandig kunnen blijven wonen in hun eigen dorp. En wie het even moeilijk heeft, moet snel en zonder drempels de juiste ondersteuning kunnen vinden.

We zijn trots op het werk van Compass, het MC en De Pul. Samen zetten we dit sterke werk door en zijn met elkaar alert om in te zetten op trends en ontwikkelingen bij jeugd en jongeren.

Dat vraagt ook om keuzes. Wij kiezen ervoor om te investeren in mensen en gemeenschappen, juist omdat dat op de lange termijn zorg voorkomt. We kiezen niet voor een systeem waarin inwoners van loket naar loket worden gestuurd. De praktijk van het dagelijks leven is leidend.

Ruimte en aandacht voor jongeren

Inwoners van Maashorst zijn eensgezind: jongeren hebben ruimte nodig. Ruimte om te sporten, te ontmoeten, te hangen, muziek te maken en zichzelf te ontwikkelen. Een dorp blijft alleen vitaal als jongeren zich er thuis voelen, zich gezien weten en een eigen plek hebben.

Uit de dorpen klinkt duidelijk dat het ontbreken van passende plekken leidt tot frustratie en overlast, terwijl jongerenoverlast juist vermindert door jongerenwerk, activiteiten en goede ontmoetingsplekken. Jongeren vragen geen luxe, maar veilige, toegankelijke plekken waar ze samen kunnen komen, binnen én buiten. Skatebanen, pumptracks, ontmoetingsplekken en ruimte voor jonge makers worden daarbij expliciet genoemd.

KOMPAS ziet jongeren niet als probleem, maar als toekomst van het dorp. Door zichtbaar jongerenwerk, ruimte voor ontmoeting en aandacht voor talentontwikkeling zorgen we dat jongeren niet vertrekken, maar blijven, omdat ze hier iets te doen, te maken en te betekenen hebben.

- We creëren plekken voor jongeren om elkaar te ontmoeten, te hangen, te sporten en actief te zijn, zonder drempels.
- Overlast voorkomen we door aanwezigheid, begeleiding en aanbod van preventiewerkers. Dit draagt tevens bij aan het tegengaan van eenzaamheid onder onze jongeren.
- Door letterlijk en figuurlijk ruimte te geven aan talent en creativiteit van jongeren willen we hen aan onze dorpen binden.
- Het leerlingenvervoer moet praktischer en minder bureaucratisch worden ingericht. Daarbij moeten we dankbaar gebruik maken van de inzet van ouders.
- Kinderen mogen niet zonder ontbijt naar school. De gemeente zorgt in samenwerking met de scholen voor een passende oplossing zonder stigma's.
- Maatschappelijke diensttijd voor jongeren om kennis te maken met vrijwilligerswerk voor sport, verenigingen en maatschappelijke organisaties bevorderen we.
- Leren zwemmen is geen taak van de gemeente, maar het is belangrijk dit te stimuleren. Met name mensen met een kleine beurs hebben moeite om dit financieel op te brengen. We gaan hen dan ook actief wijzen op en helpen bij de subsidiemogelijkheden die er zijn.

Ouderen die waardig en zelfstandig kunnen blijven leven

Inwoners van Maashorst geven duidelijk aan dat ouderen zo lang mogelijk in hun eigen dorp willen blijven wonen dichtbij voorzieningen, zorg en de mensen die zij kennen. Zelfstandig blijven leven gaat daarbij niet alleen over wonen, maar ook over verbonden blijven en mee kunnen doen.

Uit de dorpsessies blijkt hoe belangrijk zorg dichtbij is. Ouderen willen niet ver weg verhuizen, maar in hun vertrouwde omgeving blijven wonen, eventueel met ondersteuning zoals een volledig pakket thuis. Tegelijk wordt eenzaamheid genoemd als een groot probleem. Zonder ontmoetingsplekken en sociale verbinding dreigen ouderen buiten beeld te geraken.

KOMPAS kiest ervoor om ouder worden te benaderen als een menselijke en gezamenlijke opgave. Door passende woonvormen, ondersteuning van zorgcoöperaties en voldoende plekken om elkaar te ontmoeten, zorgen we dat ouderen waardig, zelfstandig en verbonden kunnen blijven leven.

- Ouderenzorg moet dichtbij en toegankelijk blijven met ondersteuning waar nodig.
- Eenzaamheid onder ouderen komt helaas relatief vaak voor. Dit willen we tegengaan door bijvoorbeeld ontmoetingsplekken te stimuleren in samenwerking met bijvoorbeeld de zorgcoöperaties.

- We blijven bestaande zorgcoöperaties ondersteunen en stimuleren het opzetten van nieuwe zorgcoöperaties in dorpen of wijken waar deze nog niet actief zijn.
- Samen Slim Bewegen; we willen een programma opzetten waarbij we de mogelijkheid bieden voor ouderen om samen te bewegen om zo fit en vitaal te blijven.
- Mantelzorgers spelen een zeer belangrijke rol in onze samenleving en de druk op hen neemt alsmaar toe. Wij blijven onze mantelzorgers dan ook ruimhartig (onder)steunen.
- We willen ouderen meer mogelijkheden bieden om een belangrijke rol te vervullen in de gemeenschap, bijvoorbeeld door informatie te verschaffen op het gebied van langer werken dan de pensioengerechtigde leeftijd, en op het gebied van vrijwilligerswerk.

Iedereen moet mee kunnen doen

Inwoners van Maashorst maken duidelijk dat een dorp pas echt sterk is wanneer iedereen mee kan doen. Armoede, schulden, een beperking of tegenslag mogen geen reden zijn om buiten de gemeenschap te vallen. Menselijke waardigheid begint bij gezien worden en weten waar je terechtkunt.

Uit de dorpsessies blijkt dat hulp vaak te versnipperd is. Mensen die het moeilijk hebben, verdwalen tussen loketten en vinden ondersteuning niet altijd op tijd. Tegelijk is er grote behoefte aan laagdrempelige, vindbare zorg en ondersteuning in elk dorp, met oog voor verborgen armoede en schuldenproblematiek.

KOMPAS kiest voor een benadering waarin hulp dichtbij, begrijpelijk en menselijk is. Door ondersteuning eenvoudiger te organiseren en elkaar helpen makkelijker te maken, zorgen we dat niemand alleen hoeft te staan, en dat iedereen kan blijven meedoen.

- Er moet meer aandacht komen voor (verborgen) armoede. De gemeente brengt dit in kaart en biedt actief hulp aan in de vorm van begeleiding en/of (financiële) ondersteuningsmogelijkheden
- We willen WMO-sprekuren laten plaatsvinden in dorpshuizen en MFA's (Multi Functionele Accommodaties)
- We willen mensen beter helpen door ondersteuning eenvoudiger te organiseren; de één loket gedachte. Iemand die je aan de hand neemt en je door de organisatie heen loodst en begeleidt zodat je niet verloren raakt.
- We starten een proef op met gratis kinderopvang voor werklozen en/of minima. Deze proef heeft in Groningen geleid tot mooie resultaten o.a. op het gebied van ontwikkeling van het kind en een kortere werkloosheidsperiode.
- Armoede en schulden brengen vaak schaamte met zich mee. Dit werpt een drempel op om hulp te zoeken. Hier willen we middels voorlichting en bewustwording aandacht voor creëren om zo het taboe en de schaamte terug te dringen waardoor de drempel om hulp te zoeken lager wordt.

- Informatie delen we in begrijpelijke taal en via kanalen die passen bij de mensen om wie het gaat. Digitaal, maar uitdrukkelijk ook op papier voor mensen die digitaal minder vaardig zijn.
- Hulpverleners en ambtenaren zijn zichtbaar en dichtbij waardoor ze herkenbaar en benaderbaar zijn in een dorp. Dit zorgt voor een gemeente die nog dichterbij is.
- We gaan voor minima een noodpakket beschikbaar stellen zodat ook zij voorbereid zijn op eventuele noodsituaties.

Verenigingen als het warme hart van het dorp

Inwoners van Maashorst zijn het erover eens: verenigingen zijn de ruggengraat van het dorp. Ze brengen mensen samen, zorgen voor ontmoeting en versterken de gemeenschapszin. Sport, cultuur en vrijwilligerswerk maken dorpen niet alleen leuker, maar ook gezonder, sociaal, mentaal én fysiek.

Uit de dorpsessies blijkt hoe rijk het verenigingsleven is, maar ook dat deze kracht niet vanzelfsprekend blijft. Vrijwilligers staan onder druk en (sport)clubs moeten zich aanpassen aan veranderende tijden. Tegelijk laten inwoners zien hoe verbindend verenigingen zijn: samenzijn verbindt jong en oud en zorgt dat mensen elkaar blijven ontmoeten.

KOMPAS kiest ervoor om verenigingen te zien als partners in leefbaarheid en gezondheid. Door te investeren in de preventieve werking van verenigingen op het gebied van sociaal, mentaal en fysiek welzijn, besparen we een veelvoud aan kosten in de toekomst. Het is dan ook financieel verstandig om te investeren in onze verenigingen. Door ondersteuning te bieden, vrijwilligers te ontzorgen en clubs toekomstbestendig te maken, blijven verenigingen het warme hart van onze dorpen.

- De gemeente ondersteunt actief verenigingen om ook in de toekomst te kunnen blijven bestaan. Hierbij passen we maatwerk toe als de situatie daar om vraagt.
- Elk dorp heeft zijn eigen identiteit en karakter. Dat moeten we koesteren en daarom ondersteunen we de verenigingen die daaraan bijdragen. Hierbij passen we maatwerk toe als de situatie daar om vraagt.
- Door vrijwilligers te ontzorgen, te inspireren en te waarderen maken we het makkelijker om als vrijwilliger aan de slag te gaan. Hiermee ondersteunen we het voortbestaan van onze verenigingen.
- Subsidies aan verenigingen moeten passen bij de activiteiten. We gaan de huidige subsidiestructuur opnieuw in kaart brengen waarbij we kritisch kijken naar de categorisering.
- De harmonisatie van het buitensport-accommodatiebeleid heeft voor de meeste verenigingen geen grote negatieve gevolgen. Voor de verenigingen die er wel door worden geraakt gaan we samen met hen op zoek naar oplossingen om hun voortbestaan niet in gevaar te brengen. Dit is wat ons betreft maatwerk en wij zijn bereid daarin te investeren.

Toekomst 2050 – Zorgzame dorpen

In 2050 zijn de dorpen van Maashorst de basis van zorg en welzijn. Geen grootschalige en anonieme systemen, maar warme gemeenschappen waar zorg dichtbij, zichtbaar en samen georganiseerd is. Mensen blijven langer, veiliger en gelukkiger thuis wonen, ondersteund door sterke sociale netwerken, vaste gezichten en slimme technologie.

Zorgzame dorpen betekenen dat jongeren, gezinnen en ouderen elkaar vanzelfsprekend ontmoeten. Jongerenplekken maken deel uit van het dorpshart, generaties wonen samen in nieuwe woonvormen en ontmoetingsplekken zijn groen, toegankelijk en uitnodigend. Zorg is geen doolhof meer, maar een warm vangnet dat werkt, eenvoudig, menselijk en dichtbij.

Maashorst 2050 laat zien dat zorg en welzijn geen afzonderlijke systemen zijn, maar onderdeel van het dagelijks leven. Een gemeenschap waarin niemand er alleen voor staat en waarin samen leven ook betekent: samen zorgen en samen sterker worden.

In 2050:

- heeft elk dorp een dorpszorgteam met vaste gezichten;
- zijn jongerenplekken geïntegreerd in het dorpshart;
- zijn verenigingen en haar vrijwilligers nog steeds het smeermiddel van onze dorpen
- is zorg geen doolhof, maar een warm vangnet dat werkt.

Maashorst 2050 is een gemeenschap waar niemand er alleen voor staat — waar we samen leven, samen zorgen en samen sterker worden.

HOOFDSTUK 4 – STERKE ECONOMIE IN ONZE REGIO

Een sterke economie is een voorwaarde voor leefbare dorpen. Werkgelegenheid, ondernemerschap en een gezond verdienvermogen zorgen ervoor dat mensen hun toekomst kunnen opbouwen in Maashorst. Tegelijk is economie voor KOMPAS Maashorst nooit een doel op zich. Economische ontwikkeling moet bijdragen aan kwaliteit van leven, aan sterke dorpen en aan een gezonde leefomgeving.

Maashorst heeft een brede en veelzijdige economie. Lokale ondernemers houden dorpscentra levendig, familiebedrijven zorgen voor werkgelegenheid en innovatie, en onze agrarische sector vormt al generaties lang een belangrijke pijler onder de economie én ons landschap. Daar zijn wij trots op. Boeren zorgen voor ons voedsel, beheren het buitengebied en dragen bij aan de identiteit van Maashorst.

Tegelijkertijd zien we dat brede welvaart onder druk staat. De sociaal maatschappelijke meerwaarde die de bedrijvigheid in Maashorst teruggeeft, raakt onder de maat. Het is belangrijk om de economische ontwikkeling parallel te laten lopen met waar we goed in zijn, wat er aanwezig is, en wat ons onderscheidend maakt. Geen keuze maken is stilstand en biedt onze ondernemers niet de ondersteuning die zij verdienen.

De economie staat voor grote veranderingen. Verduurzaming, ruimtegebrek, energievraag en veranderende markten vragen om nieuwe keuzes. KOMPAS Maashorst kiest ervoor om deze veranderingen niet te benaderen vanuit tegenstellingen, maar vanuit samenwerking. Niet polariseren, maar samen vooruit. Ondernemers, boeren en inwoners verdienen een gemeente die meedenkt en perspectief biedt.

Wij kiezen voor een economie met menselijke maat. Dat betekent ruimte voor lokaal ondernemerschap en innovatie, maar ook duidelijke grenzen waar leefbaarheid, gezondheid of natuur onder druk komen te staan. Groei is welkom, zolang die past bij het dorp en het landschap. Als economische ontwikkeling ten koste gaat van het dorp, kiezen wij voor het dorp

Het is belangrijk dat de gemeente zich begeeft in netwerken die onze ondernemers toegang geven tot de juiste innovatie en sferen van invloed.

KOMPAS staat voor een regionale circulaire economie die klein genoeg blijft om menselijk te zijn, en groot genoeg om kansen te bieden.

Een economie die past bij wie we zijn

De economie van Maashorst is geworteld in haar dorpen: kleinschalig, lokaal, warm en verbonden. KOMPAS kiest voor economische groei die aansluit bij de identiteit van dorp en landschap. Geen grootheidsdenken, maar duurzame ontwikkeling die de leefbaarheid en gemeenschap versterkt. KOMPAS ziet een lokale economie gebaseerd op MKB, zorg en onze groene leefomgeving (recreatie, natuur, agrarisch).

- We maken keuzes over het type bedrijvigheid dat we in onze gemeente en kernen willen. De activiteiten moeten passen bij het toekomstbeeld van Maashorst.
- We stimuleren circulaire bedrijfsmodellen (hergebruik van de grondstoffen) door actief mee te denken en te doen als gemeente.
- We willen geen zware industrie, maar focussen op het MKB in de kleinere kernen en de grotere bedrijven vinden hun plek op de bedrijventerreinen van Uden.
- We trekken samen op met onze regiogemeenten om te profiteren van de provinciale, landelijke en Europese (subsidie)mogelijkheden om onze lokale economie te bevorderen. We zetten in op een permanente lobbycapaciteit om deze mogelijkheden te benutten.
- We willen meer ruimte voor lokale ondernemers; we onderzoeken of we hen voorrang kunnen geven bij het vestigen op (nieuwe) bedrijventerreinen, bij het verlenen van vergunningen en het organiseren van evenementen.
- Diezelfde voorrang verlenen we als ondernemers aantoonbaar meewerken en bijdragen aan de doelen van de gemeente.
- We werken niet mee aan grote logistieke dozen. Dit neemt zeer veel ruimte in beslag en brengt relatief weinig werkgelegenheid met zich mee.
- We geven ruimte aan ZZP'ers door locaties voor gedeelde werkplekken te stimuleren
- Wij maken van onze bestaande én nieuwe bedrijventerreinen groene en duurzame werklocaties waar het prettig is te verblijven. Zo dragen we niet alleen bij aan het klimaat, maar zorgen we ook voor een verbetering van het welzijn van medewerkers
- Elk bedrijventerrein krijgt een veilige, natuurrijke route waar werknemers in hun pauzes kunnen wandelen
- We zorgen dat elk bedrijventerrein een herkenbare en aantrekkelijke entree heeft.

Energiesysteem van de toekomst

De energietransitie raakt Maashorst direct in het dagelijks leven. Inwoners merken dat nieuwe woningen, bedrijven en voorzieningen steeds vaker vastlopen op het volle elektriciteitsnet en dat verduurzamen niet altijd zo eenvoudig is als het lijkt. Tegelijk groeit de wens om energie slimmer, lokaler en betaalbaar te organiseren, met oog voor onze dorpen en het landschap.

KOMPAS ziet energie en warmte niet als technische dossiers, maar als randvoorwaarden voor leefbaarheid, wonen en economische ontwikkeling. Door samen te werken met inwoners, ondernemers en netbeheerders willen we ruimte creëren op het net, inzetten op slimme oplossingen en keuzes maken die passen bij het karakter van Maashorst, praktisch, toekomstgericht en lokaal verankerd.

- We pakken het vastlopen van het elektriciteitsnet (congestie) met prioriteit aan door direct strategisch en projectmatig op te pakken. Versneld uitwerken van locaties voor trafo's, uitbreiding middenspanningsstation Uden is startklaar en we informeren inwoners en bedrijven actief over oplossingsmogelijkheden.
- Op nieuwe bedrijventerreinen mogen enkel bedrijven zich vestigen die een positieve bijdrage kunnen leveren aan de uitdagingen rondom netcongestie. Hiervoor worden specifieke kaders uitgewerkt bij de uitgave van de kavels.
- Op nieuwe én bestaande bedrijventerreinen werken we toe naar opwek, opslag én verbruik van energie op het terrein zelf. Dit zorgt voor energiebesparing en daardoor voor meer groeimogelijkheden voor bedrijven ondanks netcongestie.
- De vraag naar industriegrond is en blijft groot, we gaan daarom actief op zoek naar locaties waar we deze vraag kunnen invullen. Hierbij hanteren we de uitgangspunten uit de omgevingsvisie voor waar we wat willen laten landen.
- De doelstellingen uit de Regionale energiestrategie NoordOost-Brabant zijn leidend
- Tegelijkertijd stimuleren we de opwek op bestaande daken zodat er minder gronden nodig zijn voor zonneweiden. en maken we een strategie- en uitvoeringsaanpak voor (grootschalig) zon op dak, zon op parkeerplaatsen en reststroken, zoals langs de snelweg en als geluidsscherm.
- Voor zon-op-land geldt dat enkel initiatieven die netcongestie verzachten kans maken.
- Het opwekbeleid moet worden aangepast richting de doelstelling 2050. Daarbij onderzoeken we ook andere opwekvormen zoals bodemthermie.
- Ondanks de beperkte mogelijkheden in onze gemeente voor windenergie als gevolg van de radar van defensie, staat de innovatie niet stil. We onderzoeken daarom of er ruimte is voor (kleinere) windturbines om zo een goed onderbouwde afweging te kunnen maken. Hiermee kunnen we het aantal zonneweiden beperken en deze gronden inzetten voor andere doeleinden en/of behouden voor de landbouw.
- We willen aanhaken op de waterstofleiding van Zuid-Holland naar Limburg.
- Groen gas is wat ons betreft een energiebron die past in een energiemix die ons kan helpen om de energietransitie naar schone- en duurzame energie in 2050 te behalen. We willen dit dan ook stimuleren in onze gemeente en hierbij maken we gebruik van goede voorbeelden uit andere gemeenten.

Recreatie en toerisme die onze dorpen laten stralen

Recreatie en toerisme kunnen dorpen versterken wanneer ze passen bij de schaal en sfeer van het gebied. Met natuurgebieden, cultuurhistorie en lokale ondernemers heeft Maashorst alles in huis voor zachte, duurzame recreatie die zowel inwoners als bezoekers iets brengt. Met natuurgebied de Maashorst, de Maasmeanders, Zuiderwaterlinie, de geschiedenis van het Land van Ravenstein en de nabijheid van grote steden zoals Eindhoven, Den Bosch en Nijmegen, hebben we een enorme potentie op het gebied van toerisme en recreatie. Niet alleen regionaal, maar zeker ook internationaal. Door de bestedingen van onze gasten en de opbrengsten van toeristenbelasting levert toerisme en recreatie een positieve bijdrage aan onze gemeenschap. KOMPAS wil geen eenheidsworst in aanbod, maar wil sturen op verscheidenheid van aanbod.

- We schalen onze inzet op. Hiervoor creëren we een destination marketing organisation (DMO) die zich gaat inzetten voor sterk bestemmingsmanagement. Dat doen we nadrukkelijk met onze partner Platform Toerisme Maashorst
- Het inzetten van AI en data-analyse om de economische impact van de sector en onze omgeving beter in kaart te brengen en te benutten.
- Streek promotie via Explore Maashorst werkt fantastisch en willen we uitbreiden.
- We zorgen dat informatievoorziening voor toeristen en inwoners optimaal is door bebording en moderne toeristische informatiepunten.
- De samenwerking met toeristische ondernemers is sterk en willen we beter benutten. We zien hierin nog groeikansen voor Horeca, retail en cultuur.
- We ontwikkelen samen met de sector een kwalitatief keurmerk voor streekactiviteiten, evenementen en producten. Daarmee verhogen we de kwaliteit en het aanzien van de sector.
- Door samen te werken met de regio willen we de regio en dus ook Maashorst internationaal op de kaart zetten. Hiervoor gaan we actief promotie doen.
- Rondom onze natuurgebieden willen we recreatie en toerisme bevorderen. De bezoeker kan een goede indruk krijgen van het gebied, zonder de natuur te hoeven verstoren. Niet alleen rondom natuurgebied de Maashorst, maar ook bijvoorbeeld de Trentse bossen, De Reekse bossen (mineursberg) en de bossen bij Odiliapeel. Wij denken als gemeente actief mee met initiatieven.
- Naat Piek heeft een enorme potentie als recreatief centrum in Uden-Noord. Wij willen permanente horeca realiseren naast het theater.
- Wij stimuleren en werken actief mee aan recreatieve activiteiten bij bestaande en stoppende agrarische bedrijven.
- De verbindingen tussen dorp en natuur gaan we verbeteren zodat mensen zich makkelijker in de natuur kunnen bewegen. Dit geldt nadrukkelijk ook voor minder validen.
- Wij staan positief tegenover het terugbrengen van de historische verdedigingsschans aan de Maasdijk in Reek.
- We onderzoeken of we een historische uitkijktoren kunnen toevoegen aan de Reekse bossen.
- We gaan door met het project vitale vakantieparken en zorgen ervoor dat ondernemers hun recreatief potentieel zo goed als mogelijk kunnen benutten, en bewoners uitstromen naar goede woonvormen.

Ondernemen met ruimte, maar in balans met het dorp

Ondernemers hebben ruimte nodig om te groeien, maar die ruimte mag nooit ten koste gaan van leefbaarheid of landschap. KOMPAS kiest voor balans: steun voor ondernemers, maar ook bescherming van dorpskarakter, rust en natuur.

- Lokale winkeliers willen we ondersteunen door hen actief bij te staan in uitdagingen die zij ondervinden als kleine zelfstandigen om zo de voorzieningen en dus de leefbaarheid in onze dorpen te ondersteunen. Hiervoor stellen we een extra bedrijfscontactfunctionaris aan om ondernemers te ondersteunen.
- Lokale ondernemers zorgen voor maatschappelijk rendement door hun actieve bijdragen aan verenigingen en het bieden van werkgelegenheid in de dorpen. Dat zien we en koesteren wij.
- We werken actief samen met de ondernemersverenigingen in Maashorst, waarbij we hen als partner zien in het bevorderen van de bedrijvigheid.
- Volkel wordt aan vele kanten 'ingesloten' door woningbouw, industrie en rondwegen. Wij willen daarom geen verdere uitbreiding van het industrieterrein Hoogveld Zuid richting Lankes.
- Overlast van bedrijven zoals geluid, verkeer, stank en vervuiling gaan we actief tegen door hier nadrukkelijker op te handhaven.
- Een supermarkt in een dorp behoort tot de basisbehoeften. Wij zijn dan ook voorstander van het behoud van de supermarkten in Reek en Odiliapeel.
- Het winkelcentrum van Uden is het kloppend winkelhart van onze gemeente en heeft een belangrijke regionale aantrekkingskracht. De verblijfskwaliteit moet in balans blijven met de bereikbaarheid en de leefbaarheid van het dorp.
- Aanvraag zware elektrische aansluiting op het gemeentehuis Uden om de mega kermis en andere events op de markt en nieuwe markt van groene stroom te kunnen voorzien.

Leren, werken en innoveren in Maashorst

Een toekomstbestendige economie vraagt om leren én samenwerking. De jeugd heeft de toekomst en jongeren moeten daarom kansen krijgen om lokaal te werken én te leren. Ondernemers moeten kunnen samenwerken met onderwijs, zorg, cultuur en techniek. Innovatie ontstaat wanneer mensen samen nieuwe ideeën kunnen testen, proberen en opschalen. Maar, vooral ook door het loslaten van onze toetsende en beoordelende houding.

- We zetten een samenwerking op tussen bedrijven, onderwijs en gemeente om meer stageplekken te creëren in onze gemeente. Hierdoor kan onze jeugd werk vinden binnen onze gemeente en kunnen bedrijven lokale talenten in een vroeg stadium aan zich binden. Hierbij kijken we nadrukkelijk ook naar technische beroepen.
- Met het ziekenhuis als een van de grootste werkgevers in de regio hebben we potentie om een medische beroepsopleiding naar onze gemeente te halen. We gaan dit actief onderzoeken met het onderwijs, medische sector en de gemeente.
- We stimuleren de samenwerking tussen MBO/HBO en bedrijven om innovatie te bevorderen door onderzoeksopdrachten aan te bieden.
- We werken actief aan het creëren van dependances voor studies in de economische ontwikkelrichting van Maashorst. Groen, zorg en MKB.

- Start-ups zijn de grote bedrijven van de toekomst, maar hebben vaak moeite om werkruimte te vinden. Wij koesteren dan ook initiatieven zoals Campus Uden en Wondernemers & Bijzondernemers (voorheen Misfits) en kijken actief mee naar een permanente vestiging van deze initiatieven.

Boeren die bouwen aan de toekomst

De landbouw is een onmiskenbaar belangrijk onderdeel van onze identiteit én economie. Boeren dragen zorg voor het landschap, de biodiversiteit en de lokale voedselketen. Wij waarderen de boeren hiervoor en willen samen met hen optrekken om tot een toekomstbestendige landbouw te komen: gezond, eerlijk, circulair en in harmonie met de omgeving. We zien het belang van voedselproductie en voedselzekerheid. Maar niet alles mag ten koste van het milieu, natuur, bodem, water en omgeving. We zien kansen in hoog technologische ontwikkelingen om de nadelige effecten van voedselproductie te compenseren. KOMPAS kiest ook nadrukkelijk voor het stimuleren van natuurinclusieve vormen van voedselproductie. We beslissen niet over de boer, maar helpen hen in het maken van toekomstbestendige keuzes.

- We ontwikkelen een lokale voedselstrategie waarbij het uitgangspunt is dat we zoveel mogelijk lokaal produceren en consumeren. Hierbij realiseren we ons het belang dat we als Nederland ook veel voedsel produceren voor de rest van de wereld.
- De toekomst van boeren is onzeker. Wij willen daarom samen optrekken om deze duidelijkheid te krijgen. Hiervoor willen we intensief samenwerken met de sector en maken lange termijn afspraken voor economische zekerheid.
- We willen ook de band met onze boeren en ondernemers in het buitengebied versterken. Hiervoor maken we een samenwerkingsagenda met partners als Maashorstboeren, ZLTO en BAJK.
- We zetten stevig in op gebiedsontwikkeling van de Noordelijke Peelpoort. (volgens regiodeal)
- Er liggen veel kansen op het gebied van vezelteelt ten behoeve van de productie van biobased (bouw)materialen. Dit gaan we actief met de regio stimuleren om zo de keten van 'land tot pand' te versterken en een gezond verdienmodel op te zetten.
- Om de kosten van deze biobased keten te verlagen sluiten we aan bij de provinciale Vezel Innovatie Coalitie (VIC) om de verwerkende industrie naar de regio te halen. Dit biedt tevens extra werkgelegenheid.
- Wij helpen boeren actief met het verduurzamen van hun bedrijfsmodellen. Hierbij stimuleren we bestaande en nieuwe initiatieven via o.a. Agrifood Capital en Proeftuin Noordoost Brabant.
- De Nederlandse agrarische sector is zo succesvol geworden als hij nu is, door hard werken en innovatie. Innovatie willen we daarom blijvend stimuleren via o.a. Agrifood Capital en Proeftuin Noordoost Brabant.

- We ondersteunen nieuwe/aanvullende verdienmodellen zoals ecosysteemdiensten en natuurbeheer door boeren. Boeren weten vaak wat goed is voor de natuur en wij willen hen daarin een partner maken. Dit bespaart de gemeente middelen en tegelijkertijd profiteren we van de opbrengsten van een verbetering van groen, biodiversiteit en waterkwaliteit.
- We willen nadrukkelijk een brug bouwen tussen de vermeende tegenstellingen tussen Boer en Natuur. Hiervoor zetten we in op voorlichting, experimenteerruimte en subsidies.
- We blijven actief partner in NOVEX De Peel en dragen bij aan het veelzijdig ontwikkelperspectief.
- We werken mee aan het project bioregio en helpen bedrijven en instellingen lokaal en duurzaam voedsel in te kopen.
- We zien onze innovatieve ondernemers impact maken op gebied van agroforestry zoals de Agroforestry Blueprint. Als gemeente willen we hierin onze band en samenwerking versterken.

Nieuwe bestemmingen voor oude boerderijen

Doordat er veel boeren geen opvolger hebben en met schaalvergroting en oplopende (innovatie)kosten te maken hebben, zullen er veel boerenbedrijven gaan stoppen. Met als gevolg dat veel agrarische gebouwen hun functie zullen gaan verliezen. Dat zien wij niet als een probleem, maar als een kans. Vrijkomende locaties kunnen namelijk plaats bieden aan woningen, natuur, ambacht, recreatie of zorg. Zo blijft het buitengebied leefbaar én wordt leegstand voorkomen.

- Afhankelijk van waar de locaties zich bevinden, kennen we desgewenst nieuwe bestemmingen toe aan vrijkomende agrarische bebouwing (VAB). Leidraad hiervoor is de reeds vastgestelde omgevingsvisie.
- We onderzoeken de mogelijkheden om op een VAB-locatie woningbouw in de vorm van erven te realiseren. Hierbij kijken we naar Veghels Buiten in Meierijstad als voorbeeld.
- Maashorst heeft in het buitengebied een positieve grondhouding voor de realisatie van woongemeenschappen op VAB-locaties. Denk daarbij aan Agro Natuur Wonen initiatieven. We gaan dit verder uitwerken en kijken ook of dit in andere gebieden van onze gemeente toe te passen is.
- We zien in Agro Natuur Wonen kansen voor ondernemers, natuur en woningbouw. We zetten dit project voort en willen in elk dorp minimaal één (tijdelijk) initiatief vergunnen.
- Huizen bij agrarische bedrijven zijn vaak bedrijfswoningen. Bij het stoppen van het bedrijf is het formeel niet toegestaan om in deze bedrijfswoning te blijven wonen. Dat zorgt voor vervelende en ongewenste situaties. Wij zijn voorstander om bij het stoppen van het bedrijf de bestemming om te zetten naar wonen.

Toekomst 2050 – Een duurzame, lokale en eerlijke economie

In 2050 heeft Maashorst een circulaire economie die stevig geworteld is in haar dorpen. Lokale ondernemers vormen het hart van dorpscentra. De agrarische sector is toekomstbestendig en veelzijdig, met ruimte voor voedselproductie én nieuwe verdienmodellen zoals biobased teelten. Landbouw, natuur en economie versterken elkaar.

Jongeren vinden werk dichtbij huis, ondernemers krijgen ruimte om te innoveren en het landschap blijft herkenbaar en gezond. Economische ontwikkeling draagt bij aan trots, leefbaarheid en verbondenheid.

KOMPAS Maashorst werkt toe naar een economie die niet verdeelt, maar verbindt – lokaal, duurzaam en samen.

In 2050:

- is het buitengebied veelzijdig: met wonen, natuur, zorg en voedselproductie;
- zijn alle dorpscentra gevuld met lokale ondernemers en buurtvoorzieningen;
- werken onderwijs en bedrijven intensief samen in een regionale leer- en maakcampus;
- draait landbouw om bodemkwaliteit, circulariteit en eerlijk inkomen;
- zijn dorpen en natuur niet tegenpolen, maar partners in recreatie, gezondheid en leefbaarheid.

Maashorst 2050 is een regio waar economie nooit ten koste gaat van het dorp, maar het juist versterkt.

HOOFDSTUK 5 – GEZOND & GROEN LEVEN

Gezondheid begint niet bij de dokter, maar in de leefomgeving. In de straat waar je woont, het groen om de hoek, de lucht die je inademt en de ruimte die je hebt om te bewegen. Voor KOMPAS Maashorst is dat een heldere en bewuste keuze: groen = gezondheid.

De gemeente heeft een duidelijke verantwoordelijkheid voor een gezonde leefomgeving. Hoe gezonder die leefomgeving is, hoe minder mensen ziek worden, hoe langer zij zelfstandig kunnen blijven en hoe minder druk er komt op zorg en ondersteuning. Investeren in groen, schone lucht en een prettige openbare ruimte is daarom niet alleen goed voor inwoners, maar ook verstandig financieel beleid. Groen levert maatschappelijke winst op. Het voorkomt zorgkosten en versterkt de kwaliteit van leven.

Tegelijk staat onze leefomgeving onder druk. Klimaatverandering zorgt voor meer hitte, langere periodes van droogte en hevige regenbuien. Juist ouderen, kinderen en mensen met een kwetsbare gezondheid ondervinden daar de gevolgen van. KOMPAS Maashorst kiest ervoor om gezondheid actief te beschermen door dorpen en wijken klimaatbestendig in te richten. Dat is geen luxe voor later, maar een noodzaak voor vandaag.

Daarnaast hebben we te maken met wettelijke eisen op het gebied van klimaat, luchtkwaliteit en natuur. KOMPAS Maashorst ziet deze eisen niet als last, maar als richting. Door schoner en groener te worden, voldoen we aan de regels en creëren we kansen. Kansen voor innovatie, nieuwe bedrijvigheid, werkgelegenheid en een aantrekkelijk woon- en vestigingsklimaat.

Tijdens onze gesprekken met inwoners zagen we bij alle kernen een sterke behoefte aan meer groen. Ook daarom kiezen wij er bewust voor om gezondheid, groen en klimaat niet los te behandelen, maar als één samenhangende opgave. Wat goed is voor het klimaat en de natuur, is goed voor de mens. En wat goed is voor de mens, is goed voor Maashorst.

Groene dorpen waar natuur dichtbij is

Groen is geen luxe, maar een basisvoorwaarde voor leefkwaliteit. Hitte, droogte en wateroverlast raken ons allemaal, maar kwetsbare groepen in het bijzonder. Bomen geven verkoeling, natuur nodigt uit om naar buiten te gaan en een groene inrichting maakt dorpen mooier én gezonder. Klimaatadaptatie gaat niet alleen over grote projecten, maar vooral over straten, pleinen, tuinen en openbaar groen. Met bomen, water, schaduw en slimme inrichting worden dorpen bestand tegen de toekomst. KOMPAS wil daarom dorpen waar natuur voelbaar is in elke straat, van kleine groene hoekjes tot verbindingen met bossen en paden.

- We brengen onnodige verharding in kaart en zetten deze zo veel als mogelijk om in 'groen'. We doen dit als gemeente, maar stimuleren ook dat particulieren dit op eigen terrein doen. We gaan daarom door met initiatieven zoals 'tegelwippen' en maken geveltuintjes mogelijk.
- De dorpscentra zijn vaak nog te versteend, waardoor het in de zomer (te) heet wordt en negatieve invloed heeft op onze gezondheid. We gaan deze centra (verder) vergroenen. Mooi voorbeeld hiervan is de reconstructie van de marktstraat te Uden, waarbij groen mooi is gecombineerd met zitgelegenheid (de 'bloembakken').
- Het centrum van Zeeland zal bij de uitvoering van de centrumvisie sterk vergroend worden.
- We hanteren bij alle woningbouwontwikkelingen (nieuw en bestaand) de 3-30-300 regel (3 bomen te zien vanuit elke woning, minimaal 30% groen in een woonwijk en binnen 300 meter toegang tot een kwalitatief groen plek). We gaan hiervoor een uitvoeringsstrategie opstellen om de realisatie hiervan te starten.
- We gaan bestaande wijken verder vergroenen, met name de naoorlogse wijken in Uden zijn wijken te vinden die te weinig groen hebben en daardoor erg heet zijn in de zomer en meer kans hebben op wateroverlast.
- De komende jaren zullen er veel extra transformatorhuisjes (trafo's) geplaatst moeten worden om de netcongestie te verhelpen. Deze trafo's willen we inzetten om natuur uit te breiden door ze groene daken en gevels te geven in combinatie met verblijfsruimten voor dieren (o.a. vleermuizen)
- Bij het ontwerpen van nieuwe wijken is de bestaande natuur het uitgangspunt. We zorgen ervoor dat de biodiversiteit niet afneemt, maar toeneemt ten opzichte van de uitgangssituatie.
- Schoolpleinen zijn in de zomer vaak te heet om buiten te spelen. We gaan ze dan ook 'ontharden' en vergroenen zodat het koelteplekken worden in plaats van hitte-eilanden.

Gezonde lucht, rustige dorpen

Gezondheid begint met schone lucht en een rustige leefomgeving. Geluidsoverlast, houtstook, vervuiling of verkeer dat door dorpsstraten raast, hebben directe invloed op de gezondheid van bewoners. KOMPAS kiest voor dorpen die rust uitstralen, waar luchtkwaliteit serieus wordt genomen en waar mensen zonder zorgen buiten kunnen zijn.

- Houtstook kan voor overlast zorgen, vooral bij inwoners die met een zwakke gezondheid te kampen hebben. We zetten dan ook in op het verminderen van de overlast door o.a. voorlichting, gebruik stookwijzer en subsidie voor het verwijderen van houtkachels.
- Bij nieuwe woningbouwontwikkelingen staan we geen houthaarden meer toe
- We hebben oog voor cultuurhistorie zoals de kerstboomverbranding en kampvuren bij de scouting. Dit blijven we toestaan
- We zetten een meetnetwerk op om onze luchtkwaliteit in kaart te brengen zodat we gericht maatregelen kunnen nemen om overlast tegen te gaan en gericht gebieden aan te pakken indien nodig.
- De N605 zal verlegd worden en komt op sommige plekken dicht tegen bebouwing te liggen. Geluidsoverlast willen we op deze plekken zoveel mogelijk beperken door geluidswerende maatregelen.
- De gemeente is al deelnemer van het Schone Lucht Akkoord en we gaan de afspraken in dit akkoord omzetten naar actief beleid.
- Al het werkmateriaal wat we zelf en onze aannemers gebruiken groeit gefaseerd naar elektrisch. Minder herrie en een schonere lucht.
- We sluiten aan bij het convenant Schoon en Emissieloos Bouwen (SEB) waarmee we de komende jaren steeds schoner en stiller werkmaterieel inzetten bij bouwprojecten.
- Aggregaten voor bijvoorbeeld bronbemaling of bouwlampen zijn elektrisch.
- De luchtkwaliteit in (oude) schoolgebouwen is vaak niet op orde, waardoor ook in de winter de ramen open moeten. Dit is verspilling van warmte en kinderen zitten op de tocht. We zetten daarom het project 'frisse scholen' verder voort, waarbij de ventilatie op orde wordt gebracht.

Gezonde leefomgeving & bewegen in de openbare ruimte

Door te bewegen blijven we gezond, en dorpen die uitnodigen tot beweging zijn dorpen waar mensen langer gezond blijven. Sporten, wandelen, fietsen, spelen, het zijn allemaal vormen van preventie. Een gezonde leefomgeving zorgt ervoor dat inwoners vanzelf meer buiten zijn.

- In onze dorpen zijn auto's te gast en richten we de openbare ruimte zo in dat het uitnodigt om te wandelen en te fietsen. We hanteren hierbij het STOMP principe (Stappen, Trappen, Openbaar vervoer, Mobility as a service en Privé auto)
- Bij het ontwerp van nieuwe wijken richten we de wijk volgens het STOMP principe in.
- Spelen en bewegen wordt een vast onderdeel van de openbare ruimte. We pakken dit als gemeente actief op, maar maken daarbij zeker ook gebruik van initiatieven vanuit inwoners zelf. Dit zorgt namelijk voor meer draagvlak onder inwoners.
- We creëren of herstellen wandel- en fietspaden zodat dit uitnodigt om meer te bewegen. Hierbij gebruiken we de inventarisatie van het fietsforum als startpunt voor verbeteringen.
- Om ook ouderen meer te laten bewegen zetten we in op beweegtoestellen i.c.m. meer rust- en pauzemogelijkheden, bijvoorbeeld door het plaatsen van extra bankjes.

Landbouw die gezond is voor mens, dier en bodem

De toekomst van Maashorst hangt samen met de toekomst van de landbouw. Boeren spelen een sleutelrol in voedselproductie, biodiversiteit en landschap. KOMPAS kiest voor landbouw die eerlijk, regeneratief en toekomstgericht is, met gezonde bodems, korte ketens en ruimte voor innovatie.

- Stoppers gaan we actief helpen met alternatieven. Hiermee voorkomen we verloedering, ondermijning en stimuleren we een aantrekkelijk landschap.
- Blijvers helpen we actief met het verder verduurzamen van hun bedrijfsmodel.
- Grasland en grazende koeien horen bij ons buitengebied. We kijken samen met rundveehouders hoe we dit beeld kunnen behouden.
- We bundelen de innovaties en het sterke ondernemerschap door de gebiedsgerichte samenwerking De Noordelijke Peelpoort samen met gemeente Land van Cuijk
- Zoönosen hebben een steeds grotere negatieve impact op onze gezondheid. Denk daarbij aan de Q-koorts uitbraak in onze regio. Wij willen daarom geen nieuwe geitenhouderijen meer toestaan in onze gemeente. Bij de bestaande geitenhouderijen vindt geen uitbreiding meer plaats en onderzoeken we welke veiligheidsmaatregelen genomen moeten worden.
- Bij negatieve gezondheidseffecten als gevolg van economische activiteiten handhaven we actief en passen we indien nodig ons beleid hierop aan.
- Intensieve veeteelt is een belangrijk onderdeel van onze economie, maar kan ook zorgen voor te veel (geur)belasting voor de omgeving. Wij staan daarom enkel uitbreiding toe van intensieve veeteelt als het aantoonbaar bijdraagt aan een vermindering van (geur)belasting en het dierenwelzijn.
- Samen met de sector zetten we in op kringlooplandbouw, waarbij er een gesloten kringloop ontstaat.

- Sierteelt heeft wat ons betreft te veel negatieve invloed op een gezonde leefomgeving. Wij gaan dan ook toewerken naar een verbod (tenzij biologisch) op deze teelten binnen onze gemeente en niet alleen op onze pachtgronden.
- We bevriezen de uitbreiding van gangbare bollenteelt en helpen ondernemers over te schakelen naar andere soorten van gewassen.
- We gaan toewerken naar een verbod op het gebruik van Glyfosaat in onze gemeente.
- Wij zien de waarde in van gewasbeschermingsmiddelen voor onze voedselproductie. We zien tegelijkertijd ook dat er steeds meer zorgen ontstaan over het gebruik ervan en de negatieve impact op onze gezondheid. Wij willen daarom met de sector toewerken naar een veilig gebruik van (natuurlijke) gewasbeschermingsmiddelen. Hierbij grijpen we actief in op gebruik van aangetoonde ongezonde middelen en gebruik in de directe omgeving van woningen. Hiervoor gaan we een beleid opstellen.

Natuurgebied De Maashorst

- We gaan de uitkijktoren in Zeeland realiseren en de natuurpoort aan de Palmstraat in Schaijk.
- Er komt een einde aan de zandwinning op de Maashorstplassen en we voegen deze toe aan natuurgebied de Maashorst.
- We creëren robuuste en beleefbare verbindingen naar de Reekse bossen en Trentse bossen
- We realiseren kijkpunten aan de Maashorstplassen om vogels te spotten.
- Natuurcentrum De Maashorst blijven we ondersteunen. We gaan samen kijken naar mogelijkheden in het gebied rondom het centrum waardoor we de toeristische en educatieve functies kunnen versterken
- De begrazing is uniek en dat mag op grotere, Europese schaal worden benaderd door samenwerkingen en kennisuitwisseling met andere natuurgebieden.
- Het barst hier van de breuken. In Maashorst hebben we het grootste aantal kilometers ondergrondse breuken. We willen dat Maashorst de breukenhoofdstad wordt binnen het geopark Peelhorst en Maasvallei.
- We herstellen wijstverschijnselen, helpen boeren en grondeigenaren de unieke eigenschappen van de breuken te gebruiken.
- We onderzoeken de economische en maatschappelijk toegevoegde waarde van het natuurgebied en gebruiken dat ten gunste van andere ontwikkelingen.

Natuur beschermen én beleefbaar maken

Natuur is een van de grootste waarden van Maashorst. Maar natuur moet ook toegankelijk zijn op een manier die respectvol is voor flora en fauna. Wandelen, leren, spelen en rust vinden in natuurgebieden maakt dorpen sterker en inwoners gezonder.

- Onze natuurgebieden dragen positief bij aan het tegengaan van overlast; ze houden water vast, zuiveren de lucht en zorgen voor verkoeling. Het is daarom zaak dat we deze goed beschermen en uitbreiden. We willen actief natuur ontwikkelen door zelf gronden aan te kopen en te ontwikkelen en samen te werken met (natuur) organisaties zoals staatsbosbeheer, natuurmonumenten, de provincie en Rijkswaterstaat. Door samen te werken kunnen we gebruik maken van de (financiële) mogelijkheden die deze partijen onze gemeente kunnen bieden.
- We verkennen innovatieve manieren om samen met het bedrijfsleven van Maashorst en daarbuiten natuurontwikkeling en beheer te financieren.
- Voor natuurontwikkeling, inrichting en verwerving willen we de band met stichting vrijwillig landschapsbeheer (Uden/Maashorst) versterken
- We werken aan een uitvoeringsplan om de biodiversiteit per wijk en kern te borgen en te versterken
- We zien een grote rol voor vrijwillige inzet op gebied van natuur en biodiversiteit. Hiervoor willen we de samenwerking versterken met IVN, Vogelwacht, Rangers, natuurcentrum en WBE
- In Schaijk gaan we het Moesbos aanpakken om hier een volwaardig park van te maken waarbij natuur en recreatie hand in hand gaan.
- Op de plek van het voetbalveld aan de Scheenen in Reek gaan we een park creëren aan de rand van de nieuwbouwonwikkeling op de plek van de huidige tennisvereniging.
- Melkpad in Zeeland is een mooie omgeving, maar er is onderhoud nodig. De vijvers uitbaggeren, herstellen van rust en visplekken en overlast van de bever voorkomen.
- Biodiversiteit. We leven samen met de natuur en onze omgeving verandert soms door noodzakelijk herstel van biodiversiteit of door klimaatverandering. Dat vraagt dat we inwoners blijvend voorlichting bieden over de samenhang van onze leefomgeving met de natuur en de dieren die in onze dorpen leven.
- We bestrijden invasieve exoten die de inheemse soorten bedreigen. Samen met imkersverenigingen werken we een plan uit om de Aziatische hoornaar te bestrijden.
- We gaan de verbindingen tussen dorpen en natuur verbeteren, bijvoorbeeld door het aanleggen van extra wandelpaden en/of de verbetering van bestaande wandelpaden. Mooi voorbeeld hiervan is de verharding van het (rolstoel)wandelpad vanuit Zeeland richting het schoolbosje.

Schone dorpen: afval, water en bodem op orde

Een gezonde leefomgeving vraagt om schone straten, goede waterkwaliteit en gezonde bodems. Dorpen hebben behoefte aan duidelijke afvalsystemen, aandacht voor zwerfafval, schoon water en een bodem die niet wordt uitgeput. Bodem en water zijn sturend.

- We zetten de huidige manier van afvalverwerking door. Hierbij zetten we in op het het verder verlagen van de hoeveelheid restafval per inwoner. Wij zijn voorstander van het belonen van goed gedrag in plaats van het straffen van slecht gedrag. Een systeem van gedifferentieerde tarieven waarbij inwoners korting krijgen als ze minder afval aanbieden willen we dan ook actief gaan onderzoeken.
- We onderzoeken de mogelijkheden om milieustraat, kringloopwinkel, reparatiewerkplaats, onderwijsinstelling(en) en het sociaal domein samen te brengen in een circulair ambachtscentrum en groeien daar gefaseerd naartoe.
- We willen dat de wateroverlast van 2024 niet nogmaals een probleem is voor inwoners in het buitengebied. We onderzoeken hoe we water kunnen bergen in de natuur in combinatie met agrarische activiteiten.
- Onze vijvers, sloten en beken helpen de waterhuishouding, verbeteren de waterkwaliteit en dragen bij aan een rijke biodiversiteit. We beschermen deze dan ook actief tegen vervuiling en aantasting.
- Het ophalen van oud papier is een belangrijke inkomstenbron van verenigingen. Ondanks dat we te maken hebben met wetgeving, willen we actief kijken naar hoe we deze inkomstenbron in de toekomst kunnen behouden.
- De waterkwaliteit staat onder druk en het ziet er naar uit dat we als Nederland de gemaakte afspraken uit de Kader Richtlijn Water (KRW) niet zullen halen per 2027. We gaan dan ook samen met andere gemeenten en het waterschap optrekken om zo snel mogelijk een plan van aanpak op te stellen en dit in de praktijk tot uitvoering te brengen.
- We onderzoeken hoe riooloverstorten kunnen worden weggenomen om vervuiling van het oppervlaktewater door rioolwater te voorkomen.
- We zetten in op 'afkoppelcoaches' die inwoners voorlichting kunnen geven over hoe ze hun hemelwaterafvoer kunnen afkoppelen van het riool en water bergen op hun eigen terrein. Dit helpt het tegengaan van verdroging en komt de bodemkwaliteit ten goede.

Toekomst 2050 – Gezond groen als basis van het leven

In 2050 zijn de dorpen van Maashorst groen, koel en gezond. Bomen, water en biodiversiteit zijn vanzelfsprekend onderdeel van elke wijk en straat. Hittestress is sterk verminderd, de lucht is schoner en mensen bewegen meer omdat de leefomgeving daartoe uitnodigt.

Maashorst voldoet ruimschoots aan wettelijke eisen voor klimaat en milieu, maar gaat verder dan dat. Gezondheid en groen vormen de basis van onze leefkwaliteit én van een sterke economie. Investeringen in een gezonde leefomgeving hebben zich dubbel en dwars terugbetaald. KOMPAS Maashorst werkt toe naar een gemeente waar groen niet alleen mooi is, maar essentieel voor gezondheid, welzijn en toekomstbestendigheid.

In 2050:

- zijn dorpen koeler, groener en klimaatrobuust;
- zijn bomen, schaduw en water vanzelfsprekend in elke straat;
- zijn natuurgebieden beter beschermd én toegankelijker op een verantwoorde manier;
- is landbouw circulair en gezond;
- heeft elk dorp zijn eigen groene identiteit met routes, pleinen en parken;
- leven mensen langer gezond dankzij een uitnodigende leefomgeving.

Maashorst 2050 laat zien dat een groene toekomst een gezonde toekomst is voor mens, dier én landschap.

HOOFDSTUK 6 – GOED BESTUUR & DUIDELIJKE REGELS

Goed bestuur merk je niet aan mooie woorden, maar aan hoe de gemeente zich gedraagt in het dagelijks leven van inwoners. Word je serieus genomen? Krijg je op tijd antwoord? Is duidelijk wat wel en wat niet kan? Voor KOMPAS Maashorst is goed bestuur geen abstract begrip, maar een concrete keuze voor nabijheid, duidelijkheid en betrouwbaarheid.

Tijdens de dorpsessies werd één boodschap keer op keer herhaald: mensen willen een gemeente die luistert, duidelijk communiceert en betrouwbaar handelt. Inwoners, ondernemers en verenigingen willen een gemeente die meedenkt in plaats van tegenwerkt, die duidelijk is in plaats van vaag, en die doet wat zij belooft. Te vaak ervaren mensen dat regels leidend zijn geworden in plaats van het doel dat die regels zouden moeten dienen. KOMPAS Maashorst kiest ervoor om dit om te draaien.

Wij geloven dat regels nodig zijn, maar nooit een doel op zich mogen worden. Beleid is een middel om het goede te doen voor inwoners en dorpen. Als regels knellen en goede initiatieven blokkeren dan moeten ze worden aangepast. Niet alles kan en niet alles mag, maar leg uit hoe het wel kan. Mocht het echt niet kunnen, leg dat dan eerlijk en begrijpelijk uit. Wij zeggen dan ook; Ja mits, in plaats van Nee tenzij.

Goed bestuur betekent ook durven kiezen. KOMPAS Maashorst kiest voor een gemeente die zichtbaar is in de dorpen, die werkt vanuit vertrouwen en die ruimte laat voor maatwerk. Geen afstandelijk systeem, maar een organisatie die naast inwoners staat.

We zien in regionaal en provinciaal verband groei en ontwikkeling voor Maashorst. We willen daarom in gesprek met politiek, bestuur en inwoners van de gemeente Bernheze en Boekel.

We willen een gemeente zijn die mogelijkheden verkend. Als we in potentie een ontwikkeling zien die bijdraagt aan onze doelen, gezondheid of economische ontwikkeling, zijn we bereid buiten de gebaande paden te werken. Hiervoor vragen we eenzelfde inspanningsverplichting en houding vanuit ondernemers.

Richting 2050 bouwen we aan een bestuurscultuur waarin vertrouwen de basis is, waarin participatie echt iets betekent en waarin inwoners zich gehoord en serieus genomen voelen.

Een gemeente die dichtbij en menselijk is

Een gemeente hoort een herkenbaar gezicht te hebben in elk dorp. Niet alleen digitaal bereikbaar, maar ook fysiek aanwezig in de gemeenschap. Een plek waar inwoners gehoord worden, waar empathie centraal staat en waar vertrouwen de basis vormt voor samenwerking.

- Menselijk contact blijft belangrijk, ook in deze tijd van digitalisering. Daarom willen wij dat medewerkers van de gemeente zichtbaar zijn in onze dorpen. Dat kan doordat je medewerkers van de buitendienst kunt aanspreken of doordat WMO medewerkers ook spreekuren houden in de dorpshuizen en MFA's.
- Elk dorp en/of wijk krijgt een eigen buurtadviseur. Deze adviseurs zijn de toegang tot het gemeentehuis voor vraagstukken van onze inwoners en de 'tolk' tussen ambtenaren en inwoners. Ook sluiten ze actief aan bij inwonersinitiatieven.
- Raadsleden zijn aanspreekbaar voor inwoners, maar moeten wel herkenbaar zijn. We willen daarom de herkenbaarheid van de raadsleden verbeteren. Dit pakken we samen met de raad, griffie en afdeling communicatie op.
- De afgelopen jaren heeft Maashorst zich moeten focussen op beleidsontwikkeling en harmonisatie. De komende vier jaar staan voor KOMPAS nadrukkelijk in het teken van uitvoering. We maken een plan van aanpak waardoor inwoners de uitvoeringskracht en vergrootte nabijheid van de gemeente gaan zien en voelen.
- Als het niet mogelijk is om naar het gemeentehuis te komen, dan moet de gemeente naar de inwoner toe komen.
- We communiceren in begrijpelijke taal voor iedereen. Onze medewerkers worden hierin jaarlijks actief getraind.
- We zetten in op positieve dienstverlening boven repressieve en dwangmatige maatregelen.

Samen bepalen wat belangrijk is (Participatie)

Samenwerken is meer dan inspraak; het is mede-eigenaarschap. Dorpen floreren wanneer inwoners kunnen meebeslissen over de toekomst, en wanneer plannen worden gemaakt mét de gemeenschap, niet alleen vóór de gemeenschap. KOMPAS staat voor een transparant participatieproces met echte invloed.

- Initiatieven van 'onderop' moeten we koesteren. Deze zorgen namelijk voor meer draagvlak in de samenleving en zorgen bovendien voor lagere kosten van de gemeente als initiatieven door samenwerking tot stand komen.
- Met de kernen CV's is een mooie basis gelegd. In sommige gevallen zijn ze nog wat oppervlakkig en behoeven ze diepgang naar Maashorst 2050. Dat gaan we uitwerken.

- We blijven een Globals Goals (Duurzamen doelen van de Verenigde Naties) gemeente door ons te committeren aan de duurzame doelen en door dit ook zelf uit te dragen aan onze partners en inwoners. We zien hierin een koppeling met de visie Maashorst 2050.
- Maak gebruik van de kennis en kunde van scholieren en studenten, maar ook van andere leeftijdsgroepen, door hen vaker in te zetten als ondersteuning voor het maken van beleid, bijvoorbeeld door onderzoeken te doen en enquêtes af te nemen onder inwoners. Dit voorkomt hoge kosten van dure adviesbureaus.
- We zien nog te vaak dat elke gemeente zelf het wiel probeert uit te vinden waardoor elke gemeente tijd en geld besteedt aan ongeveer hetzelfde. Gemeenten moeten daarom meer en intensiever samenwerken om tijd en kosten te besparen.
- Hetzelfde geldt voor de 'lappendeken' aan regels die verschillen tussen gemeenten. Werk samen om deze zoveel mogelijk gelijk te trekken aan elkaar zodat ondernemers die in meerdere gemeenten actief zijn niet telkens grote aanpassingen moeten doen aan hun plannen.
- Meepraten betekent niet altijd ook dat je je zin krijgt. Maar dat moet vooraf duidelijk zijn bij onze inwoners door per onderwerp aan te geven wat de mate van invloed is. Dat loopt van informeren tot meebeslissen.
- Participatie moet geen 'vinkje' zijn in het proces. Als we onze inwoners wat vragen, dan moeten we er serieus mee omgaan. 'Nee', kan daarbij ook een antwoord zijn, maar dan moet dat wel eerlijk en transparant uitgelegd worden.

Regels die duidelijk zijn en helpen

Regels moeten oplossingen mogelijk maken, niet blokkeren. Wat inwoners nodig hebben is helderheid, voorspelbaarheid en eenvoud. KOMPAS kiest voor "ja, mits" in plaats van "nee, tenzij", met duidelijke kaders en ruimte voor maatwerk.

- Regels en procedures leiden nogal eens tot vertraging en daarmee hogere kosten. Wij willen een programma opzetten om op gemeentelijk niveau onnodige en onduidelijke regels in kaart te brengen en te schrappen of te verbeteren. We gaan voor minder belemmerende regels en soepelere procedures. Hiervoor gaan we bestaande regels en procedures in kaart brengen en schrappen we onnodige regels net zoals we bij woningbouw willen doen. We noemen dit KOERS; Kritisch Opruimen van Eisen en Regels voor de Samenleving.
- De geest van beleid moet het uitgangspunt zijn. Niet het letterlijke beleid. Wij pleiten er dan ook voor om meer maatwerk toe te passen zolang dit in de geest van het beleid blijft. Daarbij hebben we uiteraard oog voor wettelijke (on)mogelijkheden.
- Vergunningverlening duurt lang en is soms onduidelijk. De gemeente moet actief meedenken hoe een initiatiefnemer een goed idee wel voor elkaar kan krijgen, in plaats van alleen aan te geven dat iets niet zou kunnen.

Digitaal waar het kan, persoonlijk waar het moet

Digitalisering mag het leven makkelijker maken, maar nooit de menselijke maat verdringen. Voor eenvoudige zaken is digitaal prima, maar voor ingewikkelde of persoonlijke vragen moet de gemeente bereikbaar, zichtbaar en menselijk zijn.

- Al willen we inzetten als hulpmiddel om bestaande processen te verbeteren en te versnellen. De tijd die we daarmee vrijmaken kunnen we inzetten om meer te doen met dezelfde capaciteit. Hierdoor krijgen we meer voor elkaar met dezelfde mensen.
- Niet iedereen kan digitaal meekomen. Extra voorlichting kan hiervoor een oplossing zijn, maar indien dat niet kan kunnen inwoners voor elke vraag terecht bij een ambtelijke medewerker en worden ze snel geholpen.
- Offline zijn vinden wij een recht. De gemeente moet dan ook offline bereikbaar zijn en blijven. Dit geldt ook voor haar informatievoorziening naar inwoners en bedrijven.

Een organisatie die doet wat ze zegt

Betrouwbaarheid is het fundament van goed bestuur. Afspraken nakomen, procedures volgen, tijdig reageren en eerlijk communiceren zorgen voor vertrouwen. Inwoners willen dat de gemeente voorspelbaar en consequent is.

- Doen wat we beloven! Als we afspraken met elkaar maken dan houden we ons daaraan.
- Gemeente en inwoner trekken samen op om te komen tot het beste resultaat voor de inwoner, gemeente en de omgeving.
- Binnen 24 uur wordt er teruggebeld als een inwoner een vraag stelt.
- Inwoners bepalen het kanaal; de gemeente is bereikbaar via verschillende kanalen zoals chat, telefonisch, e mail, maar ook fysiek.
- 'Nee' is ook een antwoord, maar we leggen dit altijd uit in begrijpelijke taal.

Open financiën, heldere keuzes

Geld van de gemeenschap moet ook terug te zien zijn in de gemeenschap. Dat betekent transparantie: waar investeren we in, waarom en wat levert het op? Helderheid in keuzes versterkt vertrouwen en maakt beleid begrijpelijk.

- Geld is een middel om doelen te halen. Geld moet nooit het doel op zich worden. We moeten daarbij nadrukkelijk ook kijken naar wat de maatschappelijke opbrengsten zijn die niet meteen in geld voor de begroting uit te drukken zijn, maar later in de tijd tot een besparing kunnen leiden.
- We maken de keuzes van onze begroting op een begrijpelijke manier inzichtelijk voor onze inwoners. Waarom investeren we wel in het een en niet in het ander?

- We hebben een hekel aan verspilling, ook van geld. Wat we niet gebruiken, zetten we in voor andere zaken, maar we zorgen vooraf voor een realistische begroting zodat we ons geld maximaal kunnen inzetten.
- We maken inzichtelijk waarop we kunnen besparen zodat we meer kunnen oppakken en in tijden van minder inkomsten sneller kunnen ingrijpen.

Migratie & Integratie

Migratie raakt aan de kerntaken van de gemeente: opvang, huisvesting, veiligheid, participatie en leefbaarheid. KOMPAS kiest voor een benadering die menselijk is, maar ook duidelijk en ordelijk. Nieuwkomers moeten kunnen meedoen vanaf dag één, terwijl de balans in de dorpen behouden blijft.

- Als gemeente hebben we een wettelijke opgave om mensen op te vangen en statushouders te huisvesten. Wij voldoen aan die wettelijke opgave op een humane manier. We heten nieuwkomers welkom in onze gemeente en zorgen voor optimale integratie in onze samenleving, waarbij we de zorgen en wensen van onze 'eigen' inwoners nadrukkelijk meenemen in de keuzes die we maken en gebruik maken van koppelkansen, zoals op het gebied van (tijdelijke) woningbouw.
- Een permanente locatie voor een AZC heeft niet de voorkeur van KOMPAS.
- Bij het verlenen van medewerking moeten er zoveel mogelijk bijkomende voordelen landen voor de gemeente en de bewoners in de directe omgeving, zoals aanpassing openbare ruimte en verbetering van voorzieningen.

Toekomst 2050 — Een bestuur dat naast mensen staat

In 2050 is de gemeente Maashorst een betrouwbare en herkenbare partner voor haar inwoners. Bestuurders en ambtenaren zijn zichtbaar in de dorpen, processen zijn voorspelbaar en regels begrijpelijk.

Participatie is geen verplicht nummer, maar een vanzelfsprekend onderdeel van besluitvorming. Inwoners weten waar zij aan toe zijn en voelen zich serieus genomen. Vertrouwen is het fundament van het bestuur.

KOMPAS Maashorst werkt toe naar een gemeente waarin bestuur niet op afstand staat, maar onderdeel is van de gemeenschap.

In 2050:

- heeft elk dorp een duidelijk gemeentelijk aanspreekpunt;
- werkt de gemeente in open partnerschappen met dorpsraden, verenigingen en inwoners;
- zijn bureaucratische hindernissen verdwenen door eenvoud en maatwerk;
- zijn alle processen transparant, voorspelbaar en toegankelijk;
- voelt elke inwoner zich gezien, gehoord en serieus genomen.

Maashorst 2050 laat zien dat goed bestuur niet gaat over systemen, maar over mensen.

HOOFDSTUK 7 - FINANCIËEL KOMPAS; HOE HOUDEN WE MAASHORST STERK EN BETAALBAAR

Zorgvuldig omgaan met gemeenschapsgeld

Geld is geen doel op zich, maar een middel om onze dorpen leefbaar te houden. In Maashorst willen we investeren in wat echt telt: sterke dorpen, goede voorzieningen, een gezonde leefomgeving en een betrouwbare gemeente. Tegelijk zijn we eerlijk: de financiële ruimte is niet onbeperkt. Juist daarom kiest KOMPAS Maashorst voor verstandig, nuchter en transparant financieel beleid.

De afgelopen jaren is er onder moeilijke omstandigheden veel bereikt. De herindeling, externe crises (corona-en energiecrisis) en nieuwe gemeentelijke taken vroegen veel van de organisatie en van onze inwoners. Desondanks is een groot deel van de ambities uit het bestuursakkoord gerealiseerd of in uitvoering. Daar mogen we trots op zijn. Maar vooruitkijken betekent ook: realistisch zijn over wat kan en wat (nog) niet kan.

Realisme als basis

Gemeenten krijgen relatief steeds minder geld van het Rijk. Dit raakt ook Maashorst. Dat betekent dat we scherpe keuzes moeten maken. Niet alles kan tegelijk. KOMPAS Maashorst vindt het belangrijk dat we geen plannen maken zonder financiële dekking. We willen voorkomen dat we problemen doorschuiven naar de toekomst of naar volgende generaties.

Daarom staan wij achter het principe 'nieuw voor oud': nieuwe ambities kunnen alleen als er ook wordt gekeken wat anders kan, slimmer kan of later kan. Dat vraagt soms om moeilijke besluiten, maar het zorgt er wel voor dat Maashorst financieel gezond blijft.

Scherper en bewuster aantrekken van externe middelen

Als Maashorst moeten we actiever zijn om te proberen onze eigen doelstellingen samen met anderen te financieren. Dat kan met het bedrijfsleven, via de rijksoverheid, provincie en regio. Hierbij valt te denken aan Specifieke Uitkeringen van het Rijk (SPUKs), gelden via NOVEX de Peel en privaat-publieke samenwerkingen.

Beschermen wat waardevol is

Voor KOMPAS Maashorst staan de basisvoorzieningen in dorpen en wijken voorop. Denk aan dorpshuizen, sportvoorzieningen, verenigingen, cultuur, zorg dichtbij en een veilige openbare ruimte. Deze voorzieningen vormen het hart van onze gemeenschap en verdienen bescherming, juist in financieel uitdagende tijden.

We kijken kritisch naar uitgaven, maar niet blind. Bezuinigen mag nooit een doel op zich zijn. We willen blijven investeren in zaken die bijdragen aan leefbaarheid, samenredzaamheid en positieve gezondheid.

Ruimte voor maatwerk en menselijkheid

Goed financieel beleid betekent ook: ruimte laten voor maatwerk. Soms past een initiatief, vereniging of situatie niet binnen standaardregels. KOMPAS Maashorst vindt dat de gemeente dan moet kunnen meebewegen.

Daarom kiezen wij er bewust voor om incidentele middelen in te zetten wanneer dat nodig is. Bijvoorbeeld:

- om een vereniging te helpen die tijdelijk in de knel zit;
- om maatwerk te leveren bij maatschappelijke accommodaties;
- om lokale initiatieven die veel waarde hebben voor het dorp mogelijk te maken.

Incidentele middelen zijn geschikt voor dit soort situaties, omdat ze helpen zonder structurele risico's voor de begroting. Zo combineren we menselijkheid met financiële verantwoordelijkheid.

Eerlijke lasten, duidelijke keuzes

De lasten voor inwoners moeten betaalbaar blijven. Belastingen verhogen is voor KOMPAS Maashorst nooit een automatische oplossing. Als het nodig is, zijn we daar eerlijk over, maar altijd met oog voor de gevolgen voor huishoudens en ondernemers.

We vinden het belangrijk dat inwoners begrijpen waarom keuzes worden gemaakt. Openheid over financiën hoort daarbij. Wat investeren we? Wat levert het op? En waarom kan iets wel of niet?

Vooruitkijken met gezond verstand

KOMPAS Maashorst kiest voor een gemeente met een gezond huishoudboekje, nu en in de toekomst. Dat betekent:

- structureel sluitende begrotingen;
- zorgvuldig omgaan met reserves;
- geen loze beloftes;
- wel ruimte voor ambities als die passen binnen wat financieel verantwoord is.

Zo houden we Maashorst sterk, betrouwbaar en toekomstbestendig. Met beide benen op de grond, maar altijd met het kompas gericht op een leefbare toekomst voor al onze dorpen.

Jouw horizon, onze koers. Ook financieel.

